

VENDIM
Nr. 48, datë 22.9.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Ilir Toska	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 16.9.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve kërkesën nr. 48 (A) 2024 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Astrit Meli

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Nikolin Kodhima, Bukurie Agaj, Meleqe Binaj, Gramoz Haxhiraj, në mungesë.

Barjam Meminaj, përfaqësuar nga avokate Majlinda Shehu, me prokurë.

Shoqëria “Çika” sh.p.k., përfaqësuar nga avokat Fredi Xhoshi, me prokurë.

Shoqëria “Sevast” sh.p.k., në mungesë.

Agjencia e Trajtimit të Pronave, në mungesë.

Këshilli i Rregullimit të Territorit, Bashkia Vlorë, në mungesë.

Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme, Vlorë, në mungesë.

OBJEKTI: Rihapja e procesit përpara Gjykatës Kushtetuese.

Shfuqizimi i vendimit nr. 12, datë 9.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese.

Shfuqizimi i vendimeve nr. 580, datë 16.3.2010, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë; nr. 390, datë 23.4.2012, të Gjykatës së Apelit Vlorë; nr. 00-2017-899 (72), datë 13.6.2017, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 71/c i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Ilir Toska, mori në shqyrtim pretendimet e kërkuarit Astrit Melit, (*kërkuari*), i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, Barjam Meminaj, i cili ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, prapësimet e subjektit të interesuar, shoqërisë “Çika” sh.p.k., e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim nga subjektet e interesuara, Nikolin Kodhima, Bukurie Agaj, Meleqe Binaj, Gramoz Haxhiraj, shoqëria “Sevast” sh.p.k., Agjencia e Trajtimit të Pronave (*ATP*), Këshilli i Rregullimit të Territorit, Bashkia Vlorë (*KRRT-ja, Vlorë*) dhe Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë (*ZVRPP-ja, Vlorë*), si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I. Rrethanat e çështjes

1. Çështja në shqyrtim lidhet me një mosmarrëveshje pronësie për një sipërfaqe toke të ndodhur në qytetin e Vlorës, e cila, në bazë të ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve

(ligji nr. 7698, datë 15.4.1993), u është njohur dhe kthyer ish-pronarëve Kodhima, sikundër po ashtu ajo i është dhënë në pronësi, si kompensim fizik, edhe trashëgimtares së ish-pronarit J.B., subjektit të interesuar Meleqe Binaj (Haxhiraj), ndërsa në vijim prona është tjetërsuar në favor të subjekteve të interesuara Bukuriye Agaj dhe Gramoz Haxhiraj (djali i shtetasës Meleqe Binaj (Haxhiraj)) dhe, më tej akoma, për atë pronë është dhënë leje sheshi dhe ndërtimi për dy objekte 8 dhe 10 kate.

2. Për pronën si më lart, në vijim, kanë ngritur pretendime pronësie edhe shtetasi Xh.M., babai dhe njëherazi trashëgimlënësi i kërkuesit, sikundër edhe trashëgimtarët e M.M., një nga të cilët subjekti i interesuar Barjam Meminaj. Këta të fundit, pra babai i kërkuesit dhe subjekti i interesuar Barjam Meminaj, i janë drejtuar organit publik të ngarkuar nga ligji nr. 9235, datë 29.7.2004 me kërkesa për njohjen e së drejtës së pronësisë dhe kthimin e pronës, por kërkesat e tyre nuk janë pranuar dhe ata në vijim kanë paraqitur padi në gjykatë. Gjatë procesit gjyqësor, kur çështja ndodhej për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, babai i kërkuesit ka ndërruar jetë, duke u zëvendësuar në proces nga kërkuesi si trashëgimtar i tij, ndërsa është kërkuesi ai që ka ndjekur në vazhdim procedurat përkatëse deri më sot. Nisur nga kjo, në vijim të arsyetimit të këtij vendimi, me qëllim shmangien e përsëritjeve të panevojshme dhe në funksion të qartësisë së tij, edhe veprimet/mosveprimet e babait të kërkuesit dhe vendimet e dhëna për kërkesat e tij do të referohen si veprime/mosveprime të kërkuesit ose si vendime të dhëna për kërkesat e tij.

3. Më konkretisht, Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave pranë Bashkisë së Vlorës (KKKP-ja e Bashkisë së Vlorës), me vendimin nr. 106, datë 19.6.1996 (*vendimi nr. 106/1996*), u ka njohur ish-pronarëve Kodhima, konkretisht shtetasve Xh.K., E.K., S.K. dhe Xh.K., të drejtën e pronësisë për truallin me sipërfaqe 21.392 m², të ndodhur në Vlorë, në lagjen “24 Maji”, me kufij të përcaktuar dhe u ka kthyer në natyrë sipërfaqen 5.600 m². Nga ana tjetër, Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave pranë Këshillit të Rrethit Vlorë (KKKP-ja e Këshillit të Rrethit Vlorë), me vendimin nr. 352, datë 14.2.1997 (*vendimi nr. 352/1997*), i ka njohur ish-pronarit J.B. të drejtën e pronësisë për një sipërfaqe toke bujqësore në fshatin Sevaster, Vlorë dhe e ka kompensuar fizikisht trashëgimtare e tij, subjektin e interesuar Meleqe Binaj (Haxhiraj), me sipërfaqen 4.800 m², të ndodhur në qytetin e Vlorës, në lagjen “Çole”, me kufij të përcaktuar.

4. Ndërsa gjatë procesit të regjistrimit në regjistrat e pasurive të paluajtshme ka rezultuar se pronat e disponuara përmes këtyre vendimeve krijonin mbivendosje, subjekti i interesuar Meleqe Binaj (Haxhiraj), me deklaratën noteriale nr. 633/266, datë 1.3.2006, ka hequr dorë nga regjistrimi i pronës në favor të pronarëve Kodhima, duke mbetur vetëm formalisht në fuqi vendimi nr. 352/1997 i KKKP-së së Këshillit të Rrethit Vlorë.

5. Në vijim, pronarët Kodhima, shtetasit Xh.K., E.K., S.K. dhe Xh.K., të përfaqësuar me prokurë nga subjekti i interesuar Nikolin Kodhima, me kontratën noteriale të shitblerjes nr. 2556/889, datë 31.7.2006, u kanë shitur subjekteve të interesuara Bukuriye Agaj dhe Gramoz Haxhiraj një pjesë të pronës së njohur dhe kthyer me vendimin nr. 106/1996 të KKKP-së së Bashkisë së Vlorës, konkretisht sipërfaqen 2.949 m², e cila krijonte mbivendosje me pronën e trajtuar me vendimin nr. 352/1997 të KKKP-së së Këshillit të Rrethit Vlorë. Po në të njëjtën datë, me kontratën noteriale të shitblerjes nr. 2559/891, ata i kanë shitur subjektit të interesuar Bukurie Agaj edhe një pjesë tjetër të pronës, sipërfaqen 2.371 m². Në datën 24.11.2008 për këtë truall është dhënë leja e sheshit të ndërtimit dhe në vijim, në datën 23.2.2009, edhe lejet e ndërtimit për dy objekte 8 dhe 10 kate për shoqëritë subjekte të interesuara.

6. Nga ana tjetër, kërkuesi, me pretendimin se ka qenë pronar i një sipërfaqeje toke prej 7 vretenësh në vendin e quajtur “Çole”, me kufij të përcaktuar, e cila i është shpronësuar në vitin 1948, i është drejtuar Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (AKKP) (sot ATP-ja), Zyrës Rajonale Vlorë për njohjen e së drejtës së pronësisë dhe kthimin e saj sipas ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronave (ligji nr. 9235, datë 29.7.2004). Po ashtu, kësaj zyre i është drejtuar edhe subjekti i interesuar Barjam Meminaj, me pretendimin se trashëgimlënësi i tij M.M. ka qenë pronar i një sipërfaqeje toke prej 4 vretenësh në lagjen “Çole”, në vendin e quajtur “Kume”, me kufij të përcaktuar, e cila i është shpronësuar pas vitit 1948. Këto kërkesa nuk janë pranuar nga

Zyra Rajonale Vlorë me shkakun se prona e pretenduar ishte trajtuar më herët nga ish-KKKP-ja e Bashkisë Vlorë. Ankimet e paraqitura nga ata në vijim në Zyrën Qendrore të AKKP-së nuk janë shqyrtuar në afatin e parashikuar nga ligji.

7. Në këtë situatë, në datën 29.7.2008, me pretendimin se është pronar i tokës, kërkuesi i është drejtuar gjykatës me padi, duke kërkuar njohjen e tij pronar, anulimin e vendimeve të KKKP-ve respektive dhe pavlefshmërinë e të gjitha transaksioneve të bëra me pronën, krahas edhe anulimit të vendimeve për miratimin e sheshit dhe të lejes së ndërtimit për atë pronë. Për të vërtetuar të drejtën e pronësisë ai ka paraqitur si provë një dokument arkivor të vitit 1946, që përcakton madhësinë e sipërfaqes prej 7 vretenësh, në vendin e quajtur “Çole”, me kufij të përcaktuar të kohës. Sipas këtij dokumenti arkivor, mbi këtë sipërfaqe toke ndodhej edhe një ndërtesë me konstruksion çimento e gurë e me çati me tjegulla dhe kjo pronë i është shpronësuar në vitin 1948. Sipas kërkuesit, mbi themelet e ndërtesës së vjetër, pas viteve `90, ai ka ndërtuar një ndërtesë tjetër, të cilën e përdor si punishte dhe që është në proces legalizimi. Në lidhje me ish-pronarët Kodhima, shtetasit Xh.K., E.K., S.K. dhe Xh.K., ai ka pretenduar se ata nuk ekzistojnë dhe ka qenë subjekti i interesuar Nikolin Kodhima dhe babai i tij (P.K.), ata që kanë falsifikuar dokumentet për të përfituar pronën në emër të tyre dhe për ta tjetërsuar atë më pas.

8. Gjatë gjykimit, në datën 21.5.2009, subjekti i interesuar Barjam Meminaj ka paraqitur kërkesë për ndërhyrje kryesore dhe në vijim një padi, duke kërkuar edhe ai njohjen pronarë të trashëgimtarëve të shtetasit M.M., babait të tij, krahas anulimit të vendimeve të KKKP-ve respektive dhe pavlefshmërisë së kontratave të shitblerjes, përveç edhe anulimin e vendimeve për leje sheshi dhe ndërtimi. Padia e ndërhyrësit kryesor është pranuar për shqyrtim në një gjykim të vetëm me padinë e kërkuesit.

9. Në përfundim të gjykimit, me vendimin nr. 580, datë 16.3.2010, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka vendosur: a) rrëzimin e padisë së kërkuesit si të pabazuar në prova; b) pranimin e padisë së ndërhyrësit kryesor Barjam Meminaj, duke: i. detyruar kërkuesin dhe të paditurit Bukurie Agaj, Gramoz Haxhiraj dhe Meleqe Binaj (Haxhiraj) të njohin trashëgimtarët e M.M. pronarë të truallit me sipërfaqe 4 vreten ose 4.800 m², të ndodhur në Vlorë, me kufij të përcaktuar; ii. shfuqizuar tërësisht vendimin nr. 106/1996 të KKKP-së së Bashkisë së Vlorës, si të dhënë në kundërshtim me ligjin; iii. anuluar vendimin nr. 352/1997 të KKKP-së së Këshillit të Rrethit Vlorë; iv. konstatuar si të pavlefshme kontratat e shitblerjes nr. 2556/889 dhe nr. 2559/891, datë 31.7.2006 dhe urdhëruar kthimin e palëve në gjendjen e mëparshme; v. detyruar ZVRPP-në, Vlorë të çregjistrojë pasurinë në emër të të paditurve; vi. anuluar vendimin për miratimin e sheshit të ndërtimit për truallin objekt konflikti dhe lejet e ndërtimit për të dyja objektet 8 dhe 10 kate.

10. Mbi ankimin edhe të kërkuesit, Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 390, datë 23.4.2012, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, me të njëjtën linjë arsyetimi si ajo. Kundër vendimit të gjykatës së apelit kanë paraqitur rekurs disa nga palët, përfshirë edhe kërkuesi, ndërkohë që ndërhyrësi kryesor ka paraqitur kundërrekurs.

11. Në përfundim të shqyrtimit të çështjes në seancë gjyqësore me praninë e palëve, me vendimin nr. 00-2017-899 (72), datë 13.6.2017, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së apelit, me arsyetimin se ai është rrjedhojë e respektimit të ligjit material dhe procedural, ndërsa në rekurset e paraqitura nuk ngrihen shkaqe për cenimin e tij.

12. Vendimet e dhëna në këtë proces gjyqësor janë kundërshtuar me ankim kushtetues individual nga kërkuesi dhe nga subjekti i interesuar Nikolin Kodhima. Për ankimin e këtij të fundit, Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*), me vendimin nr. 289, datë 20.12.2017, ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.

13. Ndërkohë, ankimi individual i kërkuesit është shqyrtuar nga Gjykata në seancë plenare mbi bazë dokumentesh dhe në përfundim, me vendimin nr. 12, datë 9.3.2021 (*vendimi nr. 12/2021*), është vendosur rrëzimi i kërkesës së tij.

14. Referuar arsyetimit të vendimit, Gjykata nuk e ka legjitimuar kërkuesin në lidhje me pretendimin për cenimin e së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit për argumentin e mosformimit të drejtë të ndërgjyqësisë, me arsyetimin se nuk ka provuar të drejtën e cenuar dhe

interesin e tij të ligjshëm vetjak për mbrojtjen e saj. Po ashtu, Gjykata ka vlerësuar se për pretendimin e cenimit të *parimit të paanshmërisë në gjykim* kërkuesi nuk ka shteruar mjetet juridike në dispozicion, ndërsa për pretendimin e cenimit të *së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit*, vetëm në lidhje me argumentin se gjykata e apelit ka shtyrë shpalljen e vendimit, Gjykata ka vlerësuar se kërkuesi nuk ka arritur ta ngrejë atë në nivel kushtetues, duke mos arritur të provojë pasojat e ardhura dhe cenimin e së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor.

15. Nga ana tjetër, Gjykata ka vlerësuar se kërkuesi legjitimohet për pretendimet e tjera, duke i shqyrtuar në themel ato. Kështu, për pretendimet e kërkuesit për cenimin e *së drejtës së aksesit në gjykim, të së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit në gjykim* (për argumentet e tjera), si dhe të *parimit të gjyqësisë nga një gjykatë e caktuar me ligj*, Gjykata ka arritur në përfundimin se ato janë të pabazuara. Kurse për sa u përket pretendimeve të kërkuesit për cenimin e *parimit të barazisë së armëve* dhe të *standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor* nuk është arritur shumica e nevojshme e votave prej 5 gjyqtarësh për bazueshmërinë ose jo në themel të tyre dhe Gjykata ka vlerësuar se kërkesa për këto pretendime konsiderohet e rrëzuar referuar nenit 73, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000.

16. Në datën 30.7.2021 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) (*aplikimi nr. 41373/21 Astrit Meli kundër Shqipërisë*) për shkelje të nenit 6, paragrafi 1, të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), duke pretenduar mohimin e aksesit në Gjykatë, mosdhënien e vendimit të arsyetuar nga ajo gjykatë për shkak të rrëzimit të ankimit kushtetues, sepse nuk u arrit shumica e ligjshme prej pesë gjyqtarësh, për mungesën e arsytimit të vendimeve të gjykatave më të ulëta, barazinë e armëve dhe kohëzgjatjen e procesit gjyqësor përpara Gjykatës (*shih paragrafin 1 të vendimit të GJEDNJ-së*). Me vendimin e datës 16.7.2024, në dispozitivin e tij, GJEDNJ-ja ka shpallur të papranueshëm ankimin e kërkuesit për kohëzgjatjen e procesit gjyqësor përpara Gjykatës Kushtetuese, si dhe ka vendosur, se: i. nuk ka shkelje të nenit 6, paragrafi 1, të Konventës për mungesën e pretenduar të aksesit në Gjykatën Kushtetuese; ii. ka shkelje të nenit 6, paragrafi 1, të Konventës për të drejtën e kërkuesit për vendim të arsyetuar nga Gjykata; iii. nuk ka nevojë të shqyrtojë ankimet e tjera sipas paragrafit 1 të nenit 6 të Konventës.

17. Referuar arsytimit të vendimit, GJEDNJ-ja ka gjetur shkelje për të drejtën e kërkuesit për vendim të arsyetuar nga Gjykata, pasi kjo e fundit, për shkeljet e pretenduara të barazisë së armëve dhe për një vendim gjyqësor të arsyetuar, në vendimin e saj është kufizuar me vënien në dukje të rezultatit të votimit dhe rezultatit përfundimtar, përfshirë një të dhënë të shkurtër në shënimin fundor për mënyrën e votimit nga secili gjyqtar, por duke mos dhënë arsye për themelin e çështjes dhe për mendimet e shumicës efektive (pra, gjyqtarët që votuan për të refuzuar ankimet) ose ato të pakicës efektive (gjyqtarët që votuan në favor të pranimit të ankimeve), pra duke mos dhënë arsytet dhe shkaqet thelbësore mbi të cilat ajo gjykatë kishte dalë në ato konkluzione (*shih paragrafët 12-13 dhe 68-76 të vendimit të GJEDNJ-së*).

18. Në lidhje me korrigjimin e shkeljes së konstatuar, GJEDNJ-ja ka arsyetuar se nisur nga natyra e ankimit të kërkuesit dhe e shkeljes së gjetur, forma më e përshtatshme e dëshmipërblimit për atë shkelje do të ishte rihapja e procesit gjyqësor të brendshëm, duke evidentuar në këtë drejtim parashikimin e nenit 71(c) të ligjit për Gjykatën (*shih paragrafin 83 të vendimit të GJEDNJ-së*). Nga ana tjetër, GJEDNJ-ja ka vlerësuar se nuk ishte e nevojshme të shqyrtonte në atë moment pretendimet e kërkuesit për arsytimin e vendimit nga gjykatat e zakonshme dhe për shkeljen e pretenduar të barazisë së armëve, duke pasur parasysh gjetjen e saj në lidhje me shkeljen e së drejtës së kërkuesit për një vendim të arsyetuar nga Gjykata Kushtetuese, pasi kërkuesi tani ka mundësi të kërkojë rihapjen e procesit përpara Gjykatës Kushtetuese, e cila aktualisht ka trupë gjyqësore të plotë me nëntë gjyqtarë dhe në parim kjo mundëson shqyrtimin e kësaj pjese të ankimit të kërkuesit përmes një vendimi të arsyetuar si duhet të kësaj gjykate, duke qenë e hapur në vijim për të mundësia për të depozituar kërkesë të re përpara saj, sipas rastit, pas vendimmarrjes më të fundit për ankimin e tij kushtetues në nivel kombëtar (*shih paragrafët 77-78 të vendimit të GJEDNJ-së*).

19. Vendimi i GJEDNJ-së, pasi është bërë përfundimtar, është publikuar në Fletoren Zyrtare nr. 191, datë 12.11.2024.

20. Në datën 16.12.2024, bazuar në nenin 71/c, pikat 3 dhe 4, të ligjit nr. 8577/2000, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me kërkesë për rihapjen e procesit të përfunduar me vendimin nr. 12/2021 të Gjykatës, duke kërkuar shfuqizimin e këtij vendimi dhe të vendimeve gjyqësore sipas objektit të saj. Kolegji i Gjykatës në datën 12.2.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve dhe thirrjen si subjekte të interesuara të palëve në procesin gjyqësor të kundërshtuar, të cilat në vijim janë njoftuar rregullisht, duke u ftuar për të paraqitur parashtrimet e tyre në lidhje me kërkesën e kërkuesit.

21. Në këtë kuadër, subjekti i interesuar, shoqëria “Çika” sh.p.k., në parashtrimet e dërguara përmes shërbimit postar në datën 31.3.2025, ka kundërshtuar procesin gjyqësor objekt i ankimit kushtetues, duke ngritur pretendime për cenimin asaj, por edhe të personave të tjerë jo palë në gjykim, të së drejtës për proces të rregullt ligjor. Gjykata, duke pasur parasysh se subjektet e interesuara thirren në gjykim në mënyrë që të kontribuojnë në shqyrtimin e çështjes që po gjykohet, në rastin konkret në lidhje me ankimin kushtetues individual të kërkuesit, si dhe në situatën kur ky subjekt i interesuar edhe pse ka qenë palë në procesin gjyqësor objekt i këtij gjykimi, nuk i është drejtuar në formë dhe në përmbajtje Gjykatës për kundërshtimin e tij me ankim kushtetues individual për sa procesi gjyqësor dhe rezultati i tij mund të kenë prekur interesat e tij, pretendimet dhe kërkimet ngushtësisht personale të paraqitura nga ky subjekt, për aq sa ato nuk lidhen dhe as kontribuojnë për çështjen në këtë gjykim, nuk u morën në konsideratë.

22. Po ashtu, ndonëse afati i caktuar nga Gjykata ka qenë deri në datën 31.3.2025, subjekti i interesuar Nikolin Kodhima, përfaqësuesi me prokurë i tij, parashtrimet me shkrim i ka depozituar në datën 16.9.2025, ditën e seancës plenare mbi bazë të dokumenteve, ndërsa seanca për më tepër kishte përfunduar. Për këtë shkak, në zbatim të nenit 38, pika 6, të ligjit nr. 8577/2000, parashtrimet e subjektit të interesuar në fjalë nuk u bënë pjesë e shqyrtimit nga Gjykata dhe ato iu kthyen atij pa veprim.

II. Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

23. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar:

a) Për kërkesën për rihapjen e procesit:

23.1. Kërkesa plotëson kriteret e përcaktuara nga neni 71/c, pika 4, i ligjit nr. 8577/2000, pasi është paraqitur brenda afatit 4-mujor nga hyrja në fuqi e vendimit të GJEDNJ-së, referuar datës së botimit të tij në Fletoren Zyrtare, ajo përmban një përmbledhje të vendimit të GJEDNJ-së me çështjet kryesore të trajtuara dhe kërkuesi ka kërkuar shprehimisht rihapjen e procesit në Gjykatë, sikurse GJEDNJ-ja ka përcaktuar në vendimin e saj, ndërkohë që nuk mund të zbatohen parashikimet e pikës 5 të kësaj dispozite të ligjit, sepse është vetë GJEDNJ-ja që ka deleguar, sipas parimit të subsidiaritetit, shqyrtimin në themel nga Gjykata të pretendimeve substanciale të kërkuesit për gjykatat e zakonshme, thelbi i të cilave lidhet me cenimin e së drejtës së pronës private për shkak të shkeljeve të kryera nga gjykatat e zakonshme në gjykimin e çështjes së tij. Duke pasur parasysh se GJEDNJ-ja jo vetëm ka gjetur shkelje në procesin e zhvilluar nga Gjykata, por është shprehur se i takon kësaj të fundit të shqyrtojë pretendimet e kërkuesit për vendimet gjyqësore objekt kërkesë, kërkohet që çështja të shqyrtohet sërish për pretendimet e ngritura në kërkesën e gjykuar me vendimin nr. 12/2021, që është gjetur nga GJEDNJ-ja si i papajtueshëm me KEDNJ-në.

b) Për themelin e çështjes:

23.2. Duke pasur parasysh se GJEDNJ-ja jo vetëm ka gjetur shkelje në procesin e zhvilluar nga Gjykata, por është shprehur se i takon kësaj të fundit të shqyrtojë pretendimet e kërkuesit për vendimet gjyqësore objekt kërkesë, duke iu përmbajtur të njëjtave pretendime dhe shkaqe të parashtruara në kërkesën e parë për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të:

23.2.1. *Së drejtës së aksesit në gjykatë*, pasi gjykatat e faktit, pa e hetuar, kanë rrëzuar padinë e kërkuesit, me arsyetimin se i mungon legjitimitimi aktiv dhe se dokumenti arkivor i paraqitur nga ai nuk përbën provë për ta legjitimuar atë. Ky qëndrim është i gabuar, pasi legjitimitimi aktiv nuk ka lidhje me bazueshmërinë në prova të padisë, e cila lidhet me shqyrtimin në themel të saj, gjë e cila nuk ka ndodhur.

23.2.2. *Parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj*, pasi në zbatim të urdhërimit të nenit 181 të Kodit të Procedurës Civile (KPC), gjykimi në shkallë të parë nuk mund të vazhdojë aty ku ishte lënë në momentin e ndërrimit të dy gjyqtarëve, por duhet të niste nga fillimi.

23.2.3. *Parimit të paanshmërisë në gjykim*, pasi gjyqtari H.S., i cili ka marrë pjesë në shqyrtimin e çështjes në shkallë të parë, ka marrë pjesë më parë edhe në dhënien e një vendimi për vërtetimin e faktit juridik të pronësisë të një personi tjetër, ku është pranuar se prona e kërkuarit gjendet në vendin e pretenduar në padinë në shqyrtim, por megjithatë në rastin konkret ai gjyqtar është shprehur se paditësi nuk provoi ku gjendej prona e tij.

23.2.4. *Së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit në gjykim*, pasi ndërgjyqësia nuk është ndërtuar drejt dhe në gjykim nuk janë thirrur si palë personat që kanë të drejta mbi pasurinë objekt konflikti. Po ashtu, gjykata e shkallës së parë ka marrë vendim për vazhdimin e gjykimit në mungesë dhe nuk ka vijuar me njoftimin e palëve që nuk kanë qenë të pranishme kur janë shtyrë seancat gjyqësore. Për shkak të mosrespektimit të rregullave të njoftimit gjykata e apelit duhet të vendoste kthimin e çështjes për rigjykim, në kuptim të nenit 467 të KPC-së.

23.2.5. *Parimit të barazisë së armëve*, pasi gjykata ka ngatërruar rolin e saj me atë të ekspertit, duke disponuar me vendim vetëm atë çka ka konstatuar eksperti, pa marrë dhe administruar në cilësinë e provave shkresore akte që vërtetojnë ose rrëzojnë këto konstatime, ndërkohë që nuk është në misionin e ekspertit të vlerësojë provat ku palët mbështesin pretendimet e tyre. Kërkuari është vënë në situatë të disfavourshme në krahasim me palën tjetër, pasi gjykatat jo vetëm që nuk kanë pranuar kërkesat e tij për paraqitjen e provave, por i kanë mohuar të drejtën që nëpërmjet gjykatës të sigurojë provat e nevojshme shkresore ose me dëshmitarë për të vërtetuar pretendimet e tij, për më tepër kur ekspertimi, i cili ka qenë prova e vetme dhe vendimtare ku gjykatat janë mbështetur për dhënien e vendimeve, ka qenë i paplotë dhe i pasaktë. Gjykatat, qoftë edhe kryesisht, përballë pretendimeve të palëve dhe kontradiktave të dokumenteve shkresore, në zbatim të nenit 224 të KPC-së, duhet të kishin kërkuar nga organet shtetërore të dhëna për akte e dokumente që ishin të nevojshme për gjykimin. Gjykatat nuk kanë marrë parasysh pretendimet e paraqitura nga palët, ku në vlerësim të provave të paraqitura dhe në përgjigje të kërkesave të tyre, ato duhet të thërrisnin një grup ekspertësh për të saktësuar pronësinë e vjetër të paditësit, vendndodhjen e saj, por edhe të palëve të tjera në gjykim, e më pas të konkludonin. Vetëm nëse do të pranonin kërkesën për riekspertim, gjykatat do t'u krijonin mundësi kërkuarit, ashtu dhe subjekteve të interesuara për të pasur mjetet provuese të nevojshme për pretendimet e tyre. Duke mos administruar në gjykim një provë thelbësore, e cila mund të sigurohej vetëm prej tyre, si dhe duke mos i dhënë përgjigje kërkuarit lidhur me këto prova, gjykatat nuk kanë respektuar parimin e barazisë së armëve.

23.2.6. *Së drejtës për t'u gjykuar brenda një afati të arsyeshëm*, pasi gjykata e apelit ka shkelur rregullat e përcaktuara në KPC, sepse ajo është tërhequr në dhomën e këshillimit për marrjen e vendimit në datën 16.3.2012, por e ka vonuar shpalljen e tij pa shkaqe të përligjura.

23.2.7. *Standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi arsyetimi i vendimeve nga gjykatat e faktit është i mangët, përveçse alogjik dhe ato nuk u kanë dhënë përgjigje të arsyetuar pretendimeve të kërkuarit. Gjykatat i kanë mbështetur konkluzionet e tyre vetëm në përfundimet e ekspertit, i cili nuk ka arritur të përcaktojë vendndodhjen e pronës së kërkuarit, në një kohë kur eksperti, nga ana tjetër, ka arritur të përcaktojë me saktësi vendndodhjen e pronës së ndërhyrësit kryesor, megjithëse prona e këtij të fundit, sipas dokumenteve të vjetra, ka kufij tokësorë dhe kufitarë të përcaktuar, por jo moçal dhe kënetë, sikurse kufizohej pjesërisht prona e kërkuarit sipas dokumenteve të vjetra. Për sa kohë eksperti i thirrur në gjykim nuk ka mundur të përcaktojë vendndodhjen e pronës së kërkuarit, gjykatat duhet të kërkonin mendimin e një eksperti tjetër. Kjo vendndodhje do të përcaktohej lehtësisht nga ekspertë me njohuri të posaçme, pasi pas shtetëzimit në vitin 1948, kërkuarit (babait të tij) i është lënë në pronësi sipërfaqja prej 1 vretenësh, ku aty ka ekzistuar edhe shtëpia e banimit, lehtësisht e verifikueshme në planshetat ndër vite, shtëpi kjo e transkriptuar më pas familjes P. dhe e regjistruar në regjistrin hipotekar nr. 275 të vitit 1942, fakt ky që është anashkaluar nga gjykatat, pa hetuar për gjendjen juridike të shtëpisë, kufijtë e saj të kohës dhe kufitarët përkatës, ku një pjesë e tyre ndodhen në kufijtë e kësaj prone. Gjykatat janë shprehur se

kërkuesit i mungon legjitimimi aktiv, me arsyetimin se dokumenti arkivor i paraqitur nuk përbën provë për ta legjitimuar atë, ndërkohë që dokumentin arkivor për pronën e ndërhyrësit kryesor e konsideron si provë për legjitimimin e tij. Ato kanë anashkaluar dhe nuk i kanë dhënë përgjigje të arsyetuar as faktit se i padituri Nikolin Kodhima është dënuar me vendim të formës së prerë për falsifikimin e vendimit objekt padie që lidhet me kthimin e pronës. Po ashtu, ndonëse kanë konstatuar pavlefshmërinë e kontratave të shitblerjes dhe kanë anuluar aktet administrative objekt gjykimi, gjykatat nuk kanë zgjidhur pasojat e pavlefshmërisë, pra mosmarrëveshjen në gjykim, duke krijuar kështu një konflikt të ri, ndërsa mbi truallin objekt gjykimi ka dy pallate shumëkatëshe. Pavarësisht shkelleve të lejuara gjatë procesit gjyqësor, Gjykata e Lartë i ka legjitimuar ato, duke lënë në fuqi vendimet e gjykatave të faktit. Në shtesë të këtyre, në kërkesën për rihapjen e procesit, parashtrohet edhe se gjykatat kanë legjitimuar ndërhyrësin kryesor edhe me arsyetimin se pretendimi i tij mbështetet edhe në dokumentet e kufitarëve, megjithëse ato dokumente flasin për prona që ndodhen në vende të tjera, të ndryshme nga ajo objekt gjykimi. Gjykatat, po ashtu, nuk kanë arsyetuar edhe për faktin se ndërhyrësi kryesor përpara komisionit të pronave ka pretenduar se është kufitar me Gj.E. dhe S.K., për të cilët prokuroria ka verifikuar se nuk ekzistojnë.

24. Subjekti i interesuar, Barjam Meminaj, në mënyrë të përmbledhur, ka paraqitur prapësime vetëm për themelin e çështjes, duke parashtuar si vijon:

24.1. Pretendimi për cenimin e së drejtës së aksesit nuk qëndron, pasi kërkuesi ka ushtruar të drejtën e padisë dhe gjykatat janë shprehur me vendim përfundimtar në lidhje me të, sikundër u kanë dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të tij, pavarësisht se ato nuk janë parashtuar nëpërmjet mjeteve procedurale në formën e kërkuar dhe sipas afateve ligjore. Në ankimin përpara gjykatës së apelit kërkuesi ka ngritur pretendime edhe për ekspertin e caktuar nga gjykata e shkallës së parë dhe pavarësisht se ai nuk kishte ngritur pretendime të tilla dhe as kishte kërkuar përjashtimin e tij në gjykimin e çështjes në shkallë të parë, gjykata e apelit i ka shqyrtuar dhe u ka dhënë përgjigje këtyre pretendimeve, duke arsyetuar se fakti se eksperti ka arritur në përfundimin se dokumenti arkivor i kërkuesit nuk shoqërohet me hartë (skicë) dhe nuk ka të përcaktueshëm kufijtë e pronës, nuk dëshmon për pamjaftueshmëri të njohurive të posaçme ose për paaftësi profesionale të ekspertit. Po ashtu, pavarësisht pretendimeve për ekspertimin, kërkuesi nuk ka paraqitur ndonjë provë të re ose raport alternativ në mbështetje të tyre dhe të kërkesës për një ekspertim të ri, fakt që është evidentuar edhe nga GJEDNJ-ja në paragrafin 9 të vendimit të saj.

24.2. Nuk qëndron as pretendimi i kërkuesit në lidhje me parimin e gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj. Kërkuesi keqinterpreton ligjin dhe aktet e dosjes gjyqësore, sikundër me të drejtë ka arsyetuar edhe Gjykata e Lartë, si gjykatë ligji, kur edhe pse janë ndryshuar dy anëtarë të trupit gjykues, zëvendësimi i tyre është bërë në kohë të ndryshme e jo në të njëjtën seancë gjyqësore, përveçse nga ana e gjyqtarëve është deklaruar vazhdimi i gjykimit pas njohjes së tyre me përmbajtjen e procesit gjyqësor.

24.3. Kërkuesi nuk ka shteruar mjetet juridike në dispozicion në lidhje me pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë për sa i përket pjesëmarrjes së gjyqtarit H.S. në gjykimin e çështjes në shkallë të parë, për sa kohë një pretendim të tillë ai nuk e ka ngritur më parë në instancat e zakonshme, ndaj ky pretendim nuk mund të merret në shqyrtim nga Gjykata.

24.4. Pretendimi i kërkuesit në lidhje me parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit në gjykim është i pabazuar. Ai ka ngritur pretendime edhe për mosformimin e drejtë të ndërgjyqësisë dhe për mosrespektimin e rregullave të njoftimit për palët në mungesë, për të cilat jo vetëm ka marrë përgjigje nga gjykatat e zakonshme, por ai nuk legjitimohet në ngritjen e tyre për sa kohë ato nuk lidhen me të drejtat e tij, por të personave të tretë. Lidhur me pretendimet e kërkuesit për ekspertimin, sikurse u parashtua, ato janë marrë në shqyrtim dhe gjykata e apelit u ka kthyer përgjigje. Eksperti ka pasur njohuri të posaçme dhe në përmbushje të detyrës ka dhënë mendimin e tij, ndërkohë që kërkuesi nuk ka dhënë asnjë arsye bindëse përpara gjykatës së apelit se përse duhej të bëhej një ekspertim i ri referuar nenit 229 të KPC-së, duke marrë përgjigje për kërkesën për riekspertim. Nga ana tjetër, kërkuesi nuk parashtroi fakte konkrete për kërkesat që pretendon të ketë paraqitur dhe që nuk janë pranuar nga gjykatat, qoftë për marrje të provave shkresore, ashtu

edhe ato me dëshmitarë. Po ashtu, ai nuk ka treguar ndonjë akt shkresor, të cilin gjykatat duhet ta kishin kërkuar, qoftë edhe kryesisht. Pra, është i pabazuar pretendimi i tij për mungesë hetimi gjyqësor të plotë e të gjithanshëm.

24.5. Nuk qëndron as pretendimi i kërkuarit në lidhje me të drejtën për t'u gjykuar brenda një afati të arsyeshëm. Ky pretendim, përveçse kontradiktore, nuk është ngritur në nivel kushtetues, duke mos provuar kërkuari ndonjë pasojë të ardhur në të drejtën e pretenduar si të cenuar. Ndryshe nga sa ai pretendon, çështja jo vetëm ishte komplekse, por gjykata e apelit, nisur nga pretendimet e palëve, ka përsëritur shqyrtimin gjyqësor, duke ia nënshtruar debatit provat e paraqitura nga të paditurit.

24.6. Edhe pretendimi i kërkuarit në lidhje me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor nuk qëndron dhe për këtë vlejné argumentet e parashtruara edhe për pretendimin tjetër të tij për të drejtën e aksesit. Për sa i përket faktit të dënimit penal të të paditurit, subjektit të interesuar Nikolin Kodhima, gjykatat kanë hetuar dhe kanë arsyetuar për paligjshmërinë e vendimit të komisionit të pronave të dhënë në favor të ish-pronarëve Kodhima dhe të veprimeve juridike të kryera më pas. Për më tepër që kërkuari nuk ka ngritur pretendime në këtë drejtim as në ankimin përpara gjykatës së apelit, as në rekursin në Gjykatën e Lartë. Ai, po ashtu, nuk ka paraqitur asnjë provë shtesë për vendndodhjen e pronës në vendin e pretenduar, çka evidentohet dukshëm edhe në kërkesën drejtuar Gjykatës, ku nuk tregohet asnjë provë konkrete, e cila duhet të ishte dhe nuk është administruar nga gjykatat. Është i pabazuar pretendimi në lidhje me zgjidhjen e pasojave të pavlefshmërisë së kontratave të shitblerjes dhe anulimin e akteve administrative, pasi gjykatat i kanë zgjidhur ato në përputhje me ligjin, për më tepër që kërkimet në këtë drejtim kanë qenë edhe të tijat (ndërhryësit kryesor) dhe për sa kërkuari pretendon ato nuk lidhen me cenimin atij të së drejtës për proces të rregullt ligjor.

24.7. Pretendimet e parashtruara nga subjekti i interesuar, shoqëria “Çika” sh.p.k., janë të pabazuara dhe kontradiktore, pasi, nga njëra anë, mbështesin kërkuarin që proceduralisht konsiderohet palë kundërshtare në procesin gjyqësor, ndërsa, nga ana tjetër, parashtrojnë argumente në mbështetje të lejes së ndërtimit (sipas kontratës së sipërmarrjes për ndërtim të lidhur me familjen Kodhima) dhënë në favor të kësaj shoqërie, mbi një pasuri, e cila, sipas hetimit dhe shqyrtimit gjyqësor në të tria shkallët e gjykimit, ka rezultuar se ishte përfituar nga persona inekzistentë dhe mbi dokumente të falsifikuara, ndërsa vendimi i KKKP-së është shfuqizuar. Shoqëria në fjalë nuk ka paraqitur asnjë argument për shkeljen asaj të të drejtave kushtetuese, për më tepër kur ajo nuk ka paraqitur më parë as ankim kushtetues individual.

25. **Subjekti i interesuar, shoqëria “Çika” sh.p.k.,** në mënyrë të përmbledhur, ka paraqitur prapësime vetëm për themelin e çështjes, duke parashtruar si vijon:

25.1. Pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës së aksesit qëndron, pasi gjykatat, pa hetuar, kanë rrëzuar padinë e tij, me arsytimin se i mungon legjitimiteti aktiv në ngritjen e saj, pra pa e shqyrtuar atë në themel. Po ashtu, gjykatat nuk kanë shqyrtuar në themel as pretendimet e saj (shoqërisë “Çika” sh.p.k.) për cenimin e të drejtave nga shfuqizimi i akteve administrative, lejes së ndërtimit. Marrja e masës së sigurimit nga gjykata, në shkelje të ligjit dhe në mungesë të shoqërisë, përbën shkelje të rëndë të rregullave për formimin e ndërgjyqësisë. Të tria shkallët e gjykimit nuk e kanë gjykuar në themel çështjen, sepse nuk janë bazuar në dokumentet arkivore që disponoheshin nga palët dhe vendndodhja e pronës, sipas dokumenteve arkivore, është zhvendosur, pra prona e ndërhryësit kryesor nuk është aty ku pretendohet dhe për këtë nuk ka pasur një hetim gjyqësor të plotë e të gjithanshëm. Harta topografike e paraqitur në gjykim nuk paraqet realitetin, sepse është ndryshuar në mënyrë të padrejtë.

25.2. Edhe pretendimi i kërkuarit për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj qëndron, pasi gjatë gjykimit në shkallë të parë është bërë zëvendësimi i dy gjyqtarëve të trupit gjykues, duke u lejuar kështu shkelje të rëndë procedurale në lidhje me vazhdimin e procesit aty ku ishte lënë para zëvendësimit të gjyqtarëve njëri pas tjetrit, ndërkohë që gjykimi i çështjes duhet të fillonte nga fillimi sipas parashikimit të nenit 181 të KPC-së. Kjo shkelje nuk u mor parasysh as nga gjykata e apelit, as nga Gjykata e Lartë.

25.3. Pretendimi i kërkuarit për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim është i bazuar, pasi Gjykata e Lartë, si një gjykatë ligji, kishte detyrimin që në bazë të fakteve të çështjes të përcaktonte se cilat ishin normat ligjore të zbatuara gabim. Megjithatë, kjo nuk ka ndodhur dhe ajo gjykatë ka legjitimuar shkeljet e kryera nga gjykatat e faktit. Edhe pse pretendimi për cenimin e parimit të paanshmërisë është ngritur në seancë gjyqësore nga kërkuari dhe shoqëria “Çika” sh.p.k., ai nuk u mor parasysh nga Gjykata e Lartë dhe ajo nuk u shpreh në lidhje me të.

25.4. Edhe pretendimi i kërkuarit për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit në gjykim qëndron, pasi gjykatat e të tria shkallëve kanë lejuar shkelje procedurale në lidhje me formimin e drejtë të ndërgjyqësisë, sepse në gjykim nuk janë thirrur palë që tërheqin të drejta mbi truallin objekt konflikti. Po ashtu, gjykatat nuk kanë administruar provat përkatëse që mund të silleshin nga palët, duke mos u dhënë përgjigje pretendimeve për provat, qoftë të kërkuarit, ashtu edhe të shoqërisë “Çika” sh.p.k.

III . Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për kërkesën për rihapjen e procesit

26. Gjykata vëren se referuar nenit 71/c, pikat 3 dhe 4, të ligjit nr. 8577/2000, nëse ajo ka vendosur më parë për një çështje, e cila është gjykuar nga një gjykatë ndërkombëtare dhe kjo e fundit ka konstatuar se janë cenuar të drejtat dhe liritë themelore të individit, si rrjedhojë e vendimit të Gjykatës, subjekti i cenuar, në favor të të cilit ka vendosur gjykata ndërkombëtare, ka të drejtë të paraqesë kërkesë për rihapjen e procesit gjyqësor, e cila paraqitet brenda 4 muajve nga hyrja në fuqi e vendimit të gjykatës ndërkombëtare. Kërkesa duhet të përmbajë një përmbledhje të vendimit të gjykatës ndërkombëtare me çështjet kryesore që ka konstatuar ajo gjykatë, kërkimet konkrete dhe kërkuari duhet të kërkojë shprehimisht rihapjen e procesit, si dhe shfuqizimin e aktit.

27. Gjykata thekson se çështja e legjitimitetit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues, duke mos përjashtuar edhe rastin e rihapjes së procesit sipas nenit 71/c të ligjit nr. 8577/2000. Kriteret për pranueshmërinë e kërkesës për rihapje të procesit në këtë Gjykatë, sikurse të ankimit kushtetues individual, janë të natyrës kumulative, pra ato duhet të plotësohen njëkohësisht. Prandaj, në vijim, Gjykata do të analizojë nëse kriteret ligjore të lartpërmendura plotësohen në rastin në shqyrtim.

28. Gjykata vlerëson se kërkuari legjitimohet *ratione personae* për paraqitjen e kërkesës për rihapjen e procesit, pasi ka qenë palë në procesin kushtetues, vendimin nr. 12/2021 të të cilit e ka ankimuar përpara GJEDNJ-së. Kjo e fundit, me vendimin e datës 16.7.2024, pasi ka konstatuar shkeljen e nenit 6, paragrafi 1, të KEDNJ-së të lidhur me të drejtën për vendim të arsyetuar nga Gjykata, për sa u përket dy prej pretendimeve të tij, atyre për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, ka vlerësuar se forma më e përshtatshme për korrigjimin e shkeljes do të ishte rihapja e procesit përpara Gjykatës, ndërsa trupa e saj tashmë është plotësuar dhe është i mundur shqyrtimi i atyre pretendimeve të kërkuarit përmes një vendimi të arsyetuar siç duhet.

29. Për sa i përket legjitimitetit *ratione temporis*, në rastin e kërkesave për rihapjen e procesit, Gjykata ka pohuar se llogaritja e afatit ligjor 4-mujor fillon nga hyrja në fuqi i vendimit të gjykatës ndërkombëtare, pra nga botimi në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë, sipas nenit 71/c, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000 (*shih vendimin nr. 67, datë 3.10.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Në rastin konkret, vendimi i GJEDNJ-së për çështjen Meli kundër Shqipërisë është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 191, datë 12.11.2024 dhe kërkuari i është drejtuar Gjykatës me kërkesë për rihapjen e procesit në datën 16.12.2024, pra brenda afatit ligjor 4-mujor. Për rrjedhojë, kërkuari e përmbush edhe kriterin *ratione temporis*.

30. Lidhur me legjitimitetin *ratione materiae*, Gjykata evidenton se në rastet e rihapjes së procesit, kufijtë e shqyrtimit të çështjes përcaktohen nga shkaku i rihapjes. Kjo do të thotë që kur shkaku i rihapjes së procesit ka të bëjë me një shkelje, e cila prek vetëm një pjesë të vendimit të dhënë, atëherë procesi rihapet vetëm për atë pjesë. Nga ana tjetër, në rastet e rihapjes së procesit, kërkuari nuk mund të zgjerojë shkaqet e ankimit kushtetues fillestar dhe as të shtojë argumente të tjera në lidhje me to. Në këtë kuptim, Gjykata vëren se kërkuari në kërkesën për rihapjen e procesit përpara

saj, ashtu si dhe në ankimin fillestar drejtuar asaj ka pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në disa aspekte të tij, përfshirë edhe për sa i përket parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, për të cilat Gjykata, në vendimin e saj nr. 12/2021, ka pranuar se bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues dhe se ankuesi plotëson kriteret paraprake të legjitimitit.

31. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkesa e kërkuarit për rihapjen e procesit është e bazuar dhe duhet të pranohet, duke shfuqizuar vendimin e saj nr. 12/2021 vetëm për atë pjesë të tij, për të cilën GJEDNJ-ja ka konstatuar shkelje nga ana e saj (Gjykatës), pra vetëm për sa Gjykata ka disponuar për rrëzimin e kërkesës (ankimit kushtetues fillestar) në lidhje me pretendimet për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor. Për pretendimet e tjera të kërkuarit, për të cilat GJEDNJ-ja nuk ka konstatuar shkelje nga ana e Gjykatës, ato nuk mund të rimerren në shqyrtim për sa kohë Gjykata është shprehur me vendim në lidhje me to, vendim i cili për këtë pjesë ka natyrë përfundimtare (*res judicata*), ndaj këto pretendime nuk mund t'i nënshtrohen sërish kontrollit kushtetues. Në këtë pikë, Gjykata çmon të theksojë se nisur nga fuqia detyruese e vendimeve të GJEDNJ-së, e përcaktuar në nenin 46 të KEDNJ-së, detyrimi që lind në kuadër të zbatimit të vendimit të asaj gjykate në rastin konkret, konsiston vetëm në shqyrtimin e këtyre dy pretendimeve të kërkuarit, shqyrtim i cili përmbush detyrimet që rrjedhin nga Konventa për korrigjimin e shkeljes së konstatuar nga GJEDNJ-ja.

32. Për sa më lart, Gjykata në vijim do të analizojë bazueshmërinë në themel të pretendimeve të kërkuarit për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, të parashtruara në kërkesën fillestare dhe të përsëritura edhe në kërkesën për rihapjen e procesit drejtuar asaj. Në këtë pikë, Gjykata çmon të evidentojë se disa nga argumentet e kërkuarit në lidhje me standardin e arsytimit kanë të bëjnë, në thelb, me parimin e barazisë së armëve, ndaj do të trajtohen në këtë aspekt. Po ashtu, Gjykata çmon të evidentojë se në kërkesën për rihapjen e procesit gjyqësor, në lidhje me pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, në shtesë të argumenteve në ankimin kushtetues fillestar, kërkuari ka parashtruar edhe se gjykatat e zakonshme kanë legjitimuar ndërhyrësin kryesor edhe me arsytimin se pretendimi i tij mbështetet edhe në dokumentet e kufitarëve, megjithëse ato dokumente flasin për prona që ndodhen në vende të tjera, të ndryshme nga ai objekt gjykimi, përveçse po ashtu ato nuk kanë arsyetuar edhe për faktin se ndërhyrësi kryesor përpara komisionit të pronave ka pretenduar se është kufitar me Gj.E. dhe S.K., për të cilët prokuroria ka verifikuar se nuk ekzistojnë. Në lidhje me këto argumente, Gjykata vëren se ato nuk ka qenë pjesë e ankimit kushtetues fillestar, prandaj pretendimi i kërkuarit për këto argumente nuk mund të merret në shqyrtim.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e parimit të barazisë së armëve

33. Kërkuari ka pretenduar se gjykatat e faktit kanë ngatërruar rolin e tyre me të ekspertit, për sa kohë vendimet e tyre i kanë mbështetur në konstatimet e ekspertit, pa administruar në cilësinë e provave shkresore akte që vërtetojnë ose rrëzojnë këto konstatime, ndërkohë që nuk është në misionin e ekspertit të vlerësojë provat ku palët mbështesin pretendimet e tyre. Sipas tij, ai është vënë në situatë të disfavorshme në krahasim me palën tjetër, pasi gjykatat jo vetëm që nuk kanë pranuar kërkesat e kërkuarit për paraqitjen e provave, por i kanë mohuar të drejtën që nëpërmjet gjykatës të sigurojë provat e nevojshme shkresore ose me dëshmitarë për të vërtetuar pretendimet e tij, për më tepër kur ekspertimi, i cili ka qenë prova e vetme dhe vendimtare ku gjykatat janë mbështetur për dhënien e vendimeve, është i paplotë dhe i pasaktë. Gjykatat, vijon kërkuari, qoftë edhe kryesisht, përballë pretendimeve të palëve dhe kontradiktave të dokumenteve shkresore, në zbatim të nenit 224 të KPC-së, duhet të kishin kërkuar nga organet shtetërore të dhëna për akte e dokumente që ishin të nevojshme për gjykimin. Gjykatat nuk kanë marrë parasysh pretendimet e paraqitura nga palët, ku në vlerësim të provave të paraqitura dhe në përgjigje të kërkesave të tyre, ato duhej të thërrisnin një grup ekspertësh për të saktësuar pronësinë e vjetër të kërkuarit (babait të tij), vendndodhjen e saj, por edhe të palëve të tjera në gjykim, e më pas të konkludonte. Sipas kërkuarit, për sa kohë eksperti i thirrur në gjykim nuk ka mundur të përcaktojë vendndodhjen e

pronës së tij, gjykatat duhej të kërkonin mendimin e ekspertëve të tjerë me njohuri të posaçme dhe vendndodhja e pronës do të përcaktohej lehtësisht nisur nga fakti se pas shtetëzimit në vitin 1948, babait të tij i është lënë në pronësi sipërfaqja prej 1 vretenësh, ku aty ka ekzistuar edhe shtëpia e banimit, lehtësisht e verifikueshme në planshetat ndër vite, shtëpi kjo e transkriptuar më pas familjes P. dhe e regjistruar në regjistrin hipotekar nr. 275 të vitit 1942, çka është anashkaluar nga gjykatat, pa hetuar për gjendjen juridike të shtëpisë, kufijtë e saj të kohës dhe kufitarët përkatës, ku një pjesë e tyre ndodhen në kufijtë e kësaj prone. Vetëm nëse do të pranonin kërkesën për riekspertim, sipas nenit 229 të KPC-së, gjykatat do t'i krijonin mundësi kërkuarit për të pasur mjetet provuese të nevojshme për pretendimet e tij. Duke mos administruar në gjykim një provë thelbësore, e cila mund të sigurohej vetëm nga ato, si dhe duke mos i dhënë përgjigje kërkuarit lidhur me këto prova, gjykatat nuk kanë respektuar parimin e barazisë së armëve.

34. Subjekti i interesuar, Barjam Meminaj, ka prapësuar se pretendimet e kërkuarit për ekspertimin, pavarësisht se ai nuk i ka ngritur ato në gjykimin në shkallë të parë dhe as ka kërkuar përjashtimin e ekspertit, janë marrë në shqyrtim dhe gjykata e apelit u ka kthyer përgjigje, duke arsyetuar se fakti se eksperti ka arritur në përfundimin se dokumenti arkivor i paditësit nuk shoqërohet me hartë (skicë) dhe nuk ka të përcaktueshëm kufijtë e pronës, nuk dëshmon për pamjaftueshmëri të njohurive të posaçme ose për paaftësi profesionale të ekspertit. Po ashtu, vijon subjekti i interesuar, pavarësisht pretendimeve për ekspertimin, kërkuari nuk ka paraqitur ndonjë provë të re ose raport alternativ në mbështetje të tyre dhe të kërkesës për një ekspertim të ri, fakt që është evidentuar edhe nga GJEDNJ-ja në paragrafin 9 të vendimit të saj. Edhe në ankimin e tij kushtetues kërkuari nuk ka paraqitur ndonjë provë shtesë për vendndodhjen e pronës së pretenduar, e cila duhet të ishte dhe nuk është administruar nga gjykatat. Po sipas subjektit të interesuar, kërkuari nuk parashtrohet fakte konkrete për kërkesat që pretendon të ketë paraqitur dhe që nuk janë pranuar nga gjykatat, qoftë për marrje të provave shkresore, ashtu edhe ato me dëshmitarë. Po ashtu, ai nuk ka treguar ndonjë akt shkresor, të cilin gjykatat duhet ta kishin kërkuar, qoftë edhe kryesisht, duke qenë i pabazuar pretendimi i tij për mungesë hetimi gjyqësor të plotë e të gjithanshëm.

35. Subjekti i interesuar, shoqëria “Çika” sh.p.k., duke mbështetur pretendimin e kërkuarit, ka parashtuar se gjykatat nuk kanë administruar provat përkatëse që mund të silleshin nga palët dhe nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të kërkuarit në lidhje me provat.

36. Për sa i takon parimit të barazisë së armëve, Gjykata është shprehur se ai nënkupton se çdokush që është palë në proces duhet të ketë mundësi të barabarta që të paraqesë çështjen e tij dhe se asnjë palë nuk duhet të gëzojë avantazh të konsiderueshëm ndaj palës tjetër, por duhet të përcaktohet një ekuilibër i drejtë mes tyre. Nëse nuk do të ekzistonte barazia e armëve, atëherë argumentet e njëres palë do të prevalonin mbi argumentet e palës së cenuar dhe, për rrjedhojë, e drejta për të marrë pjesë në gjykim do të zhvishej nga funksioni i saj kushtetues për të garantuar një proces të rregullt ligjor. Bazuar në këto parime, Gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve ose përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklarimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimet nr. 19, datë 1.4.2021; nr. 21, datë 20.3.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

37. Mbi bazën e këtyre standardeve dhe nisur nga pretendimet e kërkuarit, Gjykata do të verifikojë nëse atij i janë krijuar mundësi të barabarta për paraqitjen e provave, si dhe për të parashtuar deklaratimet e tij për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore për çështjen.

38. Referuar akteve të dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të gjykimit kushtetues, Gjykata konstaton fillimisht se kërkuari është përfaqësuar me avokatë në të gjitha shkallët e gjykimit. Në gjykimin e çështjes në shkallë të parë ai ka parashtuar kërkesa për marrjen e provave shkresore, të cilat janë pranuar nga gjykata dhe ajo ia ka nënshtruar shqyrtimit gjyqësor të gjitha provat e paraqitura nga ai. Nuk konstatohet që ajo gjykatë të ketë refuzuar ndonjë kërkesë të tij për marrje të provës, me përjashtim të asaj që konsistonte në marrjen nga gjykata të akteve të dosjes penale në ngarkim të të paditurit, subjektit të interesuar Nikolin Kodhima dhe të akteve të dosjes

së AKKP-së që i përkiste ndërhyrësit kryesor Barjam Meminaj. Për këtë kërkesë, ajo gjykatë, me vendim të ndërmjetëm të datës 25.11.2009, është shprehur se kërkuesi duhej t'u drejtohej më parë atyre organeve dhe nëse ato nuk ia vinin në dispozicion aktet e kërkuara, mund t'i kërkonte gjykatës marrjen e tyre. Pas kësaj kërkuesi nuk i ka parashtruar gjykatës ndonjë kërkesë tjetër në këtë drejtim.

39. Në lidhje me provën e ekspertimit topografik, Gjykata konstaton se ajo është marrë nga gjykata e shkallës së parë mbi kërkesën e ndërhyrësit kryesor, subjektit të interesuar Barjam Meminaj. Për ekspertin e caktuar nga gjykata, asnjë nga palët fillimisht nuk ka ngritur pretendime, ndërkohë që kërkuesi është shprehur kundër edhe një kërkesë të bërë në vijim të gjykimit nga një prej të paditurve, për përjashtimin e ekspertit dhe që motivohej mbi pretendime rreth përmbushjes së detyrës nga ai. Për sa u përket detyrave të ekspertimit, kërkuesi ka kërkuar që eksperti të aplikonte (përcaktonte) në terren vetëm pronën e palës kundërshtare (ndërhyrësit kryesor), sipas dokumentit arkivor të saj. Megjithatë, duke mbajtur në konsideratë edhe kërkesat e palëve të tjera, gjykata i ka caktuar ekspertit edhe një tërësi detyrash të tjera që konsistojnë në aplikimin në terren të pronës për të gjitha palët ndërgjyqëse, sipas dokumentacionit të paraqitur nga ato. Përpara përgatitjes së aktit të ekspertimit, eksperti ka parashtruar në gjykim se nuk mund të aplikonte në terren pronat e palëve ndërgjyqëse bazuar vetëm në ato dokumente që ato kishin depozituar deri në atë kohë, ndaj nevojiteshin dokumente të tjera shtesë. Kërkuesi ka kërkuar kohë për paraqitjen e provave të tjera, megjithatë ai në vijim nuk ka paraqitur të tilla dhe eksperti ka përgatitur aktin e ekspertimit të datës 21.10.2009. Pas kësaj, kërkuesi ka paraqitur disa prova shkresore, të cilat, sipas tij, bënin fjalë për pronën e kufitarit. Ato prova janë pranuar nga gjykata, e cila ka urdhëruar ekspertin të plotësojë aktin e ekspertimit dhe ai në vijim ka përgatitur aktin e ekspertimit shtesë të datës 17.11.2009.

40. Gjatë debatit gjyqësor për aktin e ekspertimit topografik, në seancën gjyqësore të datës 25.11.2009 kërkuesi ka shprehur kundërshtime për përfundimet e ekspertimit vetëm në lidhje me aplikimin në terren të pronës së palës kundërshtare, të ndërhyrësit kryesor Meminaj dhe të pronës së familjes Kodhima, ndërkohë që nuk ka pasur pyetje për ekspertin. Nga ana tjetër, eksperti u ka dhënë përgjigje me shkrim pyetjeve të palëve të tjera. Pas kësaj, kërkuesi nuk ka parashtruar ndonjë koment ose kërkesë në lidhje me ekspertimin, ndërsa në seancën gjyqësore të datës 4.3.2010 ka kërkuar dhënien fund të shqyrtimit gjyqësor. Edhe në pretendimet përfundimtare me shkrim ai nuk ka parashtruar ndonjë vërejtje ose objeksion, qoftë në lidhje me procesin gjyqësor dhe respektimin e të drejtave të tij procedurale, ashtu edhe për përfundimet e ekspertimit topografik, të cilave as nuk iu është referuar. Duke konsideruar të provuar pronësinë e tij mbi pronën objekt gjykimi, në bazë të dokumentit arkivor të vitit 1946, sikundër edhe në padinë fillestare dhe në parashtrimet e bëra gjatë procesit, kërkuesi është përqendruar kryesisht në paligjshmërinë e akteve të dhëna në favor të të paditurve dhe të veprimeve juridike mes tyre.

41. Në vijim, Gjykata konstaton se në ankimin e paraqitur fillimisht kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë kërkuesi ka ngritur pretendime vetëm për vlerësim të gabuar të provave dhe interpretim të keq të ligjit, duke përsëritur në fakt ato çka kishte parashtruar në pretendimet përfundimtare përpara gjykatës së shkallës së parë. Në vijim, ai ka paraqitur një shtesë ankimi, duke ngritur pretendime për shkelje procedurale të lejuara nga gjykata e shkallës së parë në drejtim të mungesës së juridiksionit gjyqësor për padinë e ndërhyrësit kryesor ose për mungesën e një kërkimi në padinë e këtij të fundit për kundërshtimin e vendimit të AKKP-së që kishte rrëzuar kërkesën e tij për njohjen e pronësisë, si dhe për mungesën e njohimit për Avokaturën e Shtetit. Po ashtu, ai ka pretenduar edhe pabazueshmërinë në ligj dhe në prova të vendimit të gjykatës së shkallës së parë për pranimin e padisë së ndërhyrësit kryesor, duke pretenduar falsitetin e dokumenteve të paraqitura nga ky i fundit, shkak për të cilin ka kërkuar edhe përsëritjen e hetimit gjyqësor, rimarrjen nga gjykata e apelit të provave të administruara në gjykimin në shkallë të parë, por edhe të provave të reja, por pa treguar ndonjë të tillë. Në veçanti, kërkuesi ka kërkuar rivlerësimin e aktit të ekspertimit topografik dhe urdhërimit të një ekspertimi të ri, duke ngritur pretendime për përcaktimin, vendosjen në terren të pronës së ndërhyrësit kryesor, duke u shprehur po ashtu se për këtë arsye eksperti duhej të ripyetej.

42. Në gjykimin e çështjes në apel, në seancën e parë gjyqësore të zhvilluar (të datës 28.10.2011), në kërkesat paraprake, vetëm një nga të paditurit ka kërkuar përsëritjen pjesërisht të hetimit gjyqësor, duke kërkuar administrimin si prova të disa akteve shkresore, ndërsa seanca është shtyrë me kërkesë të kërkuarit për t'u njohur me ato prova. Në seancën e zhvilluar të radhës (të datës 16.3.2012), asnjë nga palët nuk ka paraqitur kërkesa të tjera për prova dhe gjykata i ka ftuar ato për parashtrimet përfundimtare. Nga ana e tij, kërkuari ka kërkuar prishjen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe dërgimin e çështjes për rigjykim, duke pretenduar, ndër të tjera, edhe se hetimi gjyqësor nga gjykata e shkallës së parë nuk ka qenë i plotë. Pas parashtrimit nga palët të pretendimeve përfundimtare, gjykata e apelit është tërhequr për vendim dhe në vijim e ka shpallur atë, duke lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë.

43. Gjykata konstaton po ashtu se kërkuari ka paraqitur rekurs, duke kërkuar prishjen e vendimeve të gjykatave më të ulëta dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në gjykatën e shkallës së parë, ndër të tjera, edhe me pretendimet se gjykatat kanë vlerësuar keq provat veçanërisht ekspertimin topografik dhe se ato nuk kanë kryer një hetim të plotë e të gjithanshëm, me të njëjtat argumente, si në parashtrimet përfundimtare përpara gjykatës së apelit. Gjykata e Lartë e ka gjykuar çështjen në seancë publike në prani të palëve dhe në përfundim ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së apelit, me arsyetimin se gjykatat më të ulëta kanë hetuar në mënyrë të plotë dhe të gjithanshme për provat dhe pretendimet e palëve ndërgjyqëse, duke arritur në përfundime bazuar në provat e administruara në gjykim, të cilat janë analizuar në tërësinë e tyre. Ajo gjykatë, ndërsa ka marrë në analizë në mënyrë të veçantë pretendimet për juridiksionin gjyqësor dhe formimin e trupit gjykues, për pretendimet e tjera të parashtruara në rekurset e palëve ndërgjyqëse, përfshirë edhe në atë të kërkuarit, ka vlerësuar se ato lidhen kryesisht me vlerësimin e provave, të cilat i janë nënshtruar hetimit gjyqësor në të dyja shkallët e gjykimit, ndaj si të tilla ato pretendime dëlnin jashtë natyrës së gjykimit nga ana e saj.

44. Nga sa më sipër, Gjykata vëren se gjykata e shkallës së parë, ndryshe nga sa kërkuari pretendon, ka pranuar çdo kërkesë të tij për prova, duke administruar në gjykim të gjitha provat shkresore të paraqitura nga ai. Ndërkohë, nuk ka nga ai ndonjë kërkesë për marrjen e provës me dëshmitarë. Për kërkesën e tij për marrjen nga gjykata pranë organeve shtetërore të disa provave shkresore që kishin lidhje me të paditurit dhe ndërhyrësin kryesor, gjykata ka arsyetuar se kërkuari duhej t'i drejtohej më parë atyre organeve dhe nëse ato nuk ia vinin në dispozicion aktet, mund t'i kërkonte asaj marrjen e tyre, ndërkohë që në vijim ai nuk i ka parashtruar gjykatës ndonjë kërkesë tjetër në këtë drejtim. Në lidhje me ekspertimin topografik nuk rezultoi që kërkuari të këtë kërkuar marrjen e një prove të tillë dhe as të këtë kërkuar riekspertim në gjykimin në shkallë të parë. Një kërkesë e tillë është paraqitur nga ai në ankimin (shtesë) në gjykatën e apelit, me argumentet se eksperti kishte gabuar në përcaktimin, vendosjen në terren të pronës së ndërhyrësit kryesor, arsye për të cilën ai duhej të ripyetej. Megjithatë, në gjykimin në apel kërkuari nuk ka kërkuar nga gjykata përsëritjen e hetimit gjyqësor dhe rimarrjen e provës së ekspertimit topografik dhe as pyetjen e ekspertit që kishte përgatitur aktin e ekspertimit në gjykimin në shkallë të parë. Ai është mjaftuar vetëm me paraqitjen e vërejtjeve të tij për ekspertimin në parashtrimet përfundimtare, në funksion të kërkesës për prishjen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe dërgimin asaj të çështjes për rigjykim.

45. Në lidhje me argumentin e kërkuarit se gjykatat e faktit, qoftë edhe kryesisht, duhet të kishin kërkuar nga organet shtetërore të dhëna dhe akte që ishin të nevojshme për gjykimin, referuar nenit 224 të KPC-së, Gjykata vëren se ky argument i kërkuarit dhe përmbajtja e asaj dispozite ligjore nuk duket se kanë të bëjnë me ndonjë të drejtë procedurale të palëve, e cila, nga ana tjetër, të jetë cenuar për shkak të qëndrimit joaktiv të mbajtur nga gjykatat për të kërkuar dhe administruar në gjykim prova që mbështesnin ose jo pretendimet e palëve. Për më tepër, ndërsa nuk është në rolin e gjykatës të veprojë në mënyrë aktive në këtë drejtim, por iu takon palëve barra e provës për të provuar pretendimet e tyre, kërkuari nuk tregon ndonjë kontradiktë në provat dokumentare të palëve, për sheshimin e të cilave gjykatat e faktit duhet të kishin ndërhyrë në kuptim të dispozitës ligjore të referuar nga ai (kërkuari).

46. Gjykata vëren po ashtu se edhe argumenti i kërkuessit se gjykatat e faktit duhej që kryesisht të thërrisnin një grup ekspertësh për të saktësuar vendndodhjen e pronës së tij, por edhe të palëve të tjera në gjykim, nuk duket se ka të bëjë me ndonjë të drejtë procedurale të tij, e cila të jetë cenuar nga ato gjykata për shkak se nuk kanë vlerësuar nevojën për përsëritjen e ekspertimit topografik. Për më tepër, përsëritja e ekspertimit, referuar nenit 229 të KPC-së, mund të urdhërohet nga gjykata në hipotezat kur ai është i metë ose i paqartë apo kur ka ndryshim mendimesh midis ekspertëve. Ndërsa hipoteza e dytë as nuk shtrohet për diskutim, për hipotezën e parë kërkuessi nuk del të ketë parashtruar arsye të qenësishme për të meta ose paqartësi të ekspertimit të realizuar në gjykimin në shkallë të parë, qoftë në gjykimin në këtë shkallë, ashtu edhe përpara gjykatës së apelit. Sikurse ka prapësuar edhe subjekti i interesuar Barjam Meminaj, por edhe GJEDNJ-ja ka evidentuar në vendimin e saj (*shih paragrafin 9 të vendimit të GJEDNJ-së*), kërkuessi nuk ka paraqitur ndonjë provë të re ose ekspertim alternativ, qoftë në gjykatën e shkallës së parë, ashtu edhe në gjykatën e apelit, për të mbështetur kundërshtimet e tij për ekspertimin e realizuar në shkallë të parë, por edhe kërkesë për kryerjen e një ekspertimi të ri. Për më tepër, në gjykimin në shkallë të parë, kërkuessi as nuk ka kundërshtuar ekspertimin në lidhje me konkluzionet e arritura për pronën e pretenduar nga ai dhe as ka pretenduar nevojën për një ekspertim të ri. Argumenti i kërkuessit se gjykatat duhej të kërkonin mendimin e një eksperti tjetër për sa kohë eksperti i caktuar nuk ka mundur të përcaktojë vendndodhjen e pronës së tij, nuk duket i arsyeshëm në kontekst të rrethanave të çështjes. Sikurse gjykatat kanë pranuar, eksperti nuk ka mundur të përcaktojë vendndodhjen e pronës së kërkuessit jo për mungesë të njohurive të posaçme, por për shkak të mungesës të të dhënave konkrete dhe të mjaftueshme për kufijtë e pronës në aktin (dokumentin arkivor të vitit 1946) ku ai ka bazuar pretendimin për të drejtën e pronësisë, por edhe në aktet e tjera dokumentare të paraqitura nga ai.

47. Gjykata po ashtu vëren se në parashtrimet përfundimtare përpara gjykatës së apelit, kërkuessi ka pretenduar edhe se prona e tij ka qenë lehtësisht e përcaktueshme, pasi aty ka ekzistuar edhe shtëpia e banimit e regjistruar në regjistrat hipotekarë të vitit 1942 dhe që është transkriptuar më vonë në emër të familjes P., duke qenë ajo e verifikueshme në planshetat ndër vite. Megjithatë, gjatë gjithë gjykimit në vijimësi ai ka pretenduar se referuar dokumentit arkivor të vitit 1946, pas shpronësimit në vitin 1948, i është lënë në pronësi një sipërfaqe toke prej 1 vretenësh, ku ndodhej edhe një ndërtesë me konstruksion çimento e gurë e me çati me tjegulla, mbi themelet e së cilës, pas viteve '90, ka ndërtuar një ndërtesë tjetër që është në proces legalizimi. Gjithsesi, dokumenti për regjistrimin hipotekar në fjalë është administruar si provë në gjykimin e çështjes në shkallë të parë dhe ai flet për pronësinë e dy vëllezërve Meli (shtetasve T. dhe B.) për një shtëpi në lagjen "Varosh", në vendin e quajtur "Kume", me kufij: veri - kanali; lindje - i zoti; jugu - udha; perëndimi - prona e shtetasit T.K. Kjo provë nuk përmendet dhe analizohet në mënyrë specifike në aktin e ekspertimit topografik, megjithatë nuk konstatohet që kërkuessi të ketë ngritur pretendime në këtë drejtim dhe as të ketë debatuar për të dhënat që ajo provë sillte në raport me të drejtën e pronësisë për pronën objekt kërkimi në padinë e tij. Ai i është referuar kësaj prove vetëm në parashtrimet përfundimtare përpara gjykatës së apelit, ndërsa kishte përfunduar hetimi gjyqësor edhe në atë shkallë gjykimi. Gjithsesi duket se edhe kjo provë i është nënshtruar vlerësimit nga gjykatat e faktit, të cilat duke pranuar se e vetmja provë dokumentare e kërkuessit që sjell të dhëna për të drejtën e tij të pronësisë është dokumenti arkivor i vitit 1946, kanë vlerësuar se çdo provë tjetër dokumentare e tij nuk sjell të dhëna të tilla për pronën objekt kërkimi në padinë e tij. Në këtë kuptim, argumenti në fjalë i kërkuessit, në thelb, duket se ka të bëjë me mënyrën e vlerësimit nga gjykatat e zakonshme të kësaj prove. Për rrjedhojë, për sa kohë që prova në fjalë është administruar në gjykim, vetëm fakti se gjykatat e zakonshme kanë vlerësuar se të dhënat që ajo sjell nuk provojnë të drejtën e pronësisë së kërkuessit për pronën objekt kërkimi në padinë e tij, nuk mund të mbështesë pretendimin e tij për cenimin e parimit të barazisë së armëve.

48. Gjykata vëren, gjithashtu, se edhe argumenti i kërkuessit se gjykata ka ngatërruar rolin e saj me atë të ekspertit, duke disponuar me vendim vetëm për atë çka eksperti ka konstatuar, nuk mund të shërbejë për të vënë në dyshim respektimin e parimit të barazisë së armëve, për më tepër që

edhe në thelb ky argument është i pabazuar. Ekspertimi është provë në procesin civil dhe është gjykata që e vlerëson atë të lidhur dhe në harmoni edhe me provat e tjera. Ndaj vetëm fakti që gjykatat e zakonshme kanë pranuar konstatimet e aspektit teknik të ekspertit, pra pamundësinë teknike për përcaktimin e vendndodhjes së pronës së kërkuesit për ato prova të paraqitura prej tij, nuk nënkupton se ato kanë ngatërruar rolin e tyre me atë të ekspertit, por se gjykatat e faktit nuk kanë pasur ndonjë arsye të qenësishme për të mbajtur një qëndrim të kundërt me të.

49. Nën dritën e rrethanave të mësipërme, Gjykata vlerëson se kërkuesit i janë krijuar mundësi të barabarta për të paraqitur prova dhe për të parashtruar deklaratimet e tij për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore për çështjen. Për rrjedhojë, pretendimi i tij për cenimin e parimit të barazisë së armëve është i pabazuar.¹

B.2. Për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor

50. Kërkuesi ka pretenduar se arsyetimi i vendimeve nga gjykatat e faktit është i mangët, përveçse alogjik dhe ato nuk u kanë dhënë përgjigje të arsyetuara pretendimeve të tij. Gjykatat, shprehet ai, i kanë mbështetur konkluzionet e tyre vetëm në përfundimet e ekspertit, i cili, nga njëra anë, nuk ka arritur të përcaktojë vendndodhjen e pronës së tij, në një kohë kur eksperti, nga ana tjetër, ka arritur të përcaktojë me saktësi vendndodhjen e pronës së ndërhyrësit kryesor, megjithëse prona e këtij të fundit, sipas dokumenteve të vjetra, ka kufij tokësorë dhe kufitarë të përcaktuar, por jo moçal dhe kënetë, sikurse kufizohej pjesërisht prona e tij sipas dokumenteve të vjetra. Po sipas kërkuesit, gjykatat, nga njëra anë, janë shprehur se dokumenti arkivor nuk përbën provë për legjitimitimin e tij në ngritjen e padisë, ndërkohë që, nga ana tjetër, kanë konsideruar se dokumenti arkivor i ndërhyrësit kryesor përbën provë për legjitimitimin e tij. Gjykatat, vijon kërkuesi, kanë anashkaluar dhe nuk i kanë dhënë përgjigje të arsyetuara as faktit se i padituri Nikolin Kodhima është dënuar me vendim të formës së prerë për falsifikimin e vendimit objekt padie që lidhet me kthimin e pronës. Gjithashtu, sipas kërkuesit, ndonëse gjykatat kanë konstatuar pavlefshmërinë e kontratave të shitblerjes dhe kanë anuluar aktet administrative objekt gjykimi, ato nuk kanë zgjidhur pasojat e pavlefshmërisë, pra mosmarrëveshjen në gjykim, duke krijuar kështu një konflikt të ri, ndërsa mbi truallin objekt gjykimi ka dy pallate shumëkatëshe. Pavarësisht shkeljeve të lejuara gjatë procesit gjyqësor, shprehet kërkuesi, Gjykata e Lartë i ka legjitimuar ato, duke lënë në fuqi vendimet e gjykatave të faktit.

51. Subjekti i interesuar, Barjam Meminaj, ka prapësuar se gjykatat e faktit i kanë dhënë përgjigje të arsyetuara pretendimeve të kërkuesit. Gjykatat kanë arsyetuar edhe në lidhje me provën e ekspertimit. Edhe për faktin e dënimit penal të të paditurit Nikolin Kodhima, gjykatat kanë hetuar dhe kanë arsyetuar për paligjshmërinë e vendimit të komisionit të pronave në favor të ish-pronarëve Kodhima dhe të veprimeve juridike të kryera më pas, gjë për të cilën, për më tepër, kërkuesi nuk ka ngritur pretendime as në ankimin përpara gjykatës së apelit, as në rekursin në Gjykatën e Lartë. Po sipas këtij subjekti, është i pabazuar edhe pretendimi i kërkuesit në lidhje me zgjidhjen e pasojave të pavlefshmërisë së kontratave të shitblerjes dhe anulimin e akteve administrative, ndërsa gjykatat i kanë zgjidhur ato në përputhje me ligjin, për më tepër që kërkimet në këtë drejtim kanë qenë edhe të tijat (subjektit të interesuar) dhe për sa kërkuesi pretendon ato nuk lidhen me cenimin atij të së drejtës për proces të rregullt ligjor.

52. Gjykata ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga neni 42 i Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, i cili përkon edhe me detyrimin e gjykatave për të arsyetuar vendimet, sipas nenit 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i drejtësisë së vendimeve (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 45, datë 3.7.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë drejtim, Gjykata ka pohuar se

¹ Gjyqtarja Sonila Bejtja votoi për pranimin e këtij pretendimi, me arsyetimin se kërkuesit nuk iu krijuan mundësitë e barabarta për të paraqitur prova në drejtim të aktit të ekspertimit. Kjo gjë e ka vendosur atë në pozita jo të barabarta me palët ndërgjyqëse lidhur me fuqinë provuese të provave në përcaktimin e fakteve të mosmarrëveshjes, si dhe ka bërë të mundur që vendimet gjyqësore të lënë në thelb paqartësinë dhe pamundësinë e paraqitjes së një akti ekspertimi nga ana e tij, gjë që do të bënte të mundur zgjidhjen e një rasti të pazgjidhshëm, ndryshe nga sa duhet të garantojë një gjykim i drejtë në respektim të parimit të barazisë së armëve.

funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje dhe në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre dhe të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie ose kontradiktë të hapur ose të fshehtë. Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar. Zbatimi i këtij parimi është vlerësuar nga Gjykata rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 45, datë 3.7.2017; nr. 12, datë 19.3.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

53. Nga ana tjetër, Gjykata ka pohuar se është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të vlerësojnë faktet dhe provat e administruara, si dhe të interpretojnë ligjin për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese. Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyr atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë (*shih vendimet nr. 64, datë 1.10.2024; nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 33, datë 14.11.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

54. Mbi bazën e standardeve të mësipërme dhe nisir nga pretendimet e kërkuarit, Gjykata do të verifikojë nëse vendimet e gjykatave të zakonshme plotësojnë standardet kushtetuese të arsyetimit në drejtim të përcaktimit të fakteve të çështjes dhe zbatimit të ligjit dhe nëse ky përcaktim nga ato i fakteve dhe zbatimit të ligjit në vijim është dukshëm i gabuar, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë.

55. Gjykata vëren se gjykata e shkallës së parë ka vendosur rrëzimin e padisë së kërkuarit për njohjen pronar dhe kërkimet e tjera të ndërvarura, me arsyetimin se ai nuk arriti të provojë legjitimitetin aktiv, interesin e ligjshëm në ngritjen e padisë, për sa kohë nuk provoi që vendndodhja e pronës së tij ishte pikërisht në vendin e pronës objekt kërkimi në padi. Sipas gjykatës, prova e vetme e paraqitur nga ai për të provuar të drejtën e pronës ishte dokumenti arkivor i vitit 1946, që bënte fjalë për një pronë prej 7 vretenësh, në vendin e quajtur “Çole”, i cili specifikonte kufijtë e saj dhe konkretisht: veriu - rrugë këmbësorësh; lindje - baçe e shtetasit Sh.S.; jugu - moçal dhe kënetë; perëndimi - kënetë, nga e cila 1 vreteni ishte lënë të zotit, por ky dokument nuk shoqërohej me hartë (skicë). Po sipas gjykatës, për të përcaktuar vendndodhjen e pronës së kërkuarit në gjykim u thirr edhe një ekspert, por ai nuk arriti ta përcaktonte atë në mungesë të hartës (skicës) së pronës për të cilën bënte fjalë dokumenti arkivor dhe në mungesë të ndonjë dokumenti grafik të pronës së kufitarit (shtetasit Sh.S.), ndërkohë që për kufijtë moçal dhe kënetë të pronës, eksperti sqaroi se zona e Çoles ka qenë e gjitha e tillë (moçal dhe kënetë) sipas hartës së vitit 1937 dhe në këtë hartë nuk përcaktohej qartë kufiri midis moçalit dhe tokës. Po sipas ekspertit, edhe sipërfaqja prej 1 vretenësh e lënë pronarit nuk ishte e përcaktuar, për ta vlerësuar në raport me pjesën tjetër të pronës.

56. Nga ana tjetër, gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar se ndërhyrësi kryesor, subjekti i interesuar Barjam Meminaj, arriti të provojë legjitimitetin aktiv, interesin e ligjshëm në ngritjen e padisë. Sipas gjykatës, për të provuar të drejtën e pronës ai paraqiti një dokument arkivor të vitit 1948 që bënte fjalë për një pronë prej 4 vretenësh, në lagjen “Çole”, në vendin e quajtur “Kume”, i cili specifikonte kufijtë e saj dhe konkretisht: veriu - çajret e shtetasve M.Gj. dhe H.K.; lindja - udhë; jugu - prona e shtetasit Sh.V. dhe çajret belik; perëndimi - çajret e shtetasit S.I. dhe moçal. Ky dokument, sipas gjykatës, nuk shoqërohej me hartë (skicë) të pronës, por ndërhyrësi kryesor paraqiti si prova shkresore dokumente të kufitarëve të pronës, bazuar në të cilat eksperti arriti në përfundimin se prona e tij ndodhej pikërisht në vendin ku familjeve Kodhima dhe Binaj u ishte kthyer prona me vendimet përkatëse të komisioneve të pronave, pronë kjo që pas transaksioneve të kryera zotërohej nga të paditurit, subjektet e interesuara Bukuriye Agaj dhe Gramoz Haxhiraj dhe ku aktualisht shoqëritë e paditura po kryenin punime për ndërtimin e pallateve 8 dhe 10 kate.

Mbi këtë bazë, ajo gjykatë ka arritur në përfundimin se ndërhyrësi kryesor ka provuar të drejtën e pronësisë për pronën objekt gjykimi. Nisur nga kjo, por edhe se vendimi i KKKP-së së Bashkisë Vlorë për njohjen dhe kthimin e pronës në favor të familjes Kodhima është nxjerrë mbi kërkesë të personave inekzistentë dhe, në veçanti, duke u mbështetur në dokumente të falsifikuara, ky vendim është absolutisht i pavlefshëm dhe për këtë arsye janë absolutisht të pavlefshme edhe transaksionet për shitjen e pronës më pas, por edhe aktet administrative për dhënien e lejes së sheshit dhe asaj të ndërtimit. Po sipas gjykatës, edhe vendimi i KKKP-së së Këshillit të Rrethit Vlorë, përveç faktit që mund të mos jetë lëshuar nga ai komision, pasi nuk gjendet në arkivin e tij, është nxjerrë në kundërshtim të hapur me ligjin, sipas të cilit procesi i kompensimit fizik do të kryhej vetëm pas përfundimit të procesit të kthimit në natyrë të pronës për të gjithë ish-pronarët.

57. Çështja në vijim është shqyrtuar nga gjykata e apelit edhe mbi ankimin e kërkuarit, ndërsa ajo ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, me të njëjtën linjë arsyetimi si ajo. Për përfundimin e mungesës së legjitimitetit aktiv të kërkuarit, gjykata e apelit ka arsyetuar se gjatë procedimit administrativ nga Zyra Rajonale e AKKP-së në lidhje me kërkesën e tij, ka rezultuar se sipërfaqja e pretenduar mbivendosej plotësisht me pronën e njohur me vendimin nr. 4, datë 23.3.2007 të Zyrës Rajonale Vlorë, dhënë në favor të subjektit të shpronësuar M.Sh. dhe se kërkuari, në një proces gjyqësor paralel, ka kërkuar vërtetimin gjyqësor të faktit të vendndodhjes së pronës, por ajo çështje është pushuar me vendimin nr. 2684, datë 5.12.2009, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë.

58. Po ashtu, çështja i është nënshtruar kontrollit edhe nga Gjykata e Lartë, e cila ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së apelit, duke vlerësuar se ai është rrjedhojë e respektimit të ligjit material dhe procedural, ndërsa në rekursin e paraqitura edhe nga kërkuari nuk ngrihen shkaqe për cenimin e tij. Në veçanti, ai kolegji ka vlerësuar të drejtë konkluzionin e arritur nga gjykata e faktit se kërkuari nuk ka arritur të provojë legjitimitetin aktiv në ngritjen e padisë në situatën kur nuk ka paraqitur prova të tjera sikurse do të ishte dokumenti i pronësisë së kufitarit të tij ose ndonjë dokument tjetër, për të bërë të mundur përcaktimin e vendndodhjes së pronës së tij.

59. Nga sa më sipër, Kolegji vëren se vendimet e gjykatave të zakonshme nuk duket të kenë mangësi, mungesë ose pamjaftueshmëri arsyetimi apo alogjizëm. Po ashtu, ndërsa gjykatat nuk janë të detyruara të japin përgjigje të detajuara për çdo pretendim, nga përmbajtja e vendimeve të tyre del qartë se ato kanë trajtuar çështjet thelbësore të faktit dhe të ligjit të rëndësishme për zgjidhjen e mosmarrëveshjes së parashtruar përpara tyre. Kështu, gjykatat kanë arsyetuar në veçanti në lidhje me pretendimin kryesor në padinë e kërkuarit, atë për të drejtën e pronësisë, duke arritur në përfundimin se ai nuk e provon këtë të drejtë për pronën objekt kërkitimi në padi. Mbi këtë bazë, gjykatat kanë gjetur të pabazuara edhe pretendimet e tjera të tij, për sa kohë ato ndërvarehin pikërisht nga bazueshmëria e pretendimit kryesor për të drejtën e pronësisë. Për përfundimin se kërkuari nuk ka provuar të drejtën e pronësisë për pronën objekt kërkitimi në padinë e tij, gjykatat e faktit kanë analizuar dhe tërhequr konkluzione nga provat e paraqitura nga ai, përfshirë edhe konstatimet teknike të ekspertit. Në vendimet e tyre ato kanë dalluar provat e kërkuarit në raport me ato të ndërhyrësit kryesor, ku në analizë të provave të këtij të fundit, përfshirë edhe konkluzionet e ekspertit, kanë arritur në përfundimin se ai ka arritur të provojë të drejtën e pronësisë mbi pronën objekt gjykimi. Fakti që si kërkuari, ashtu edhe ndërhyrësi kryesor pretendimin për të drejtën e pronësisë e kanë mbështetur në dokumente të të njëjtit lloj (dokumente arkivore) dhe që ofronin të dhëna të së njëjtës natyrë (sipërfaqen dhe kufijtë e pronës), nuk i bën kontradiktore arsyetimet e gjykatave të faktit, për sa kohë që për arritjen e përfundimeve në lidhje me pretendimet e ndërhyrësit kryesor ato kanë evidentuar se janë mbështetur edhe në prova të tjera.

60. Nga ana tjetër, në lidhje me sa kërkuari pretendon për mungesë arsyetimi nga gjykatat e zakonshme për sa i përket faktit të dënimit penal të të paditurit Nikolin Kodhima për falsifikimin e vendimit objekt padie të KKKP-së së Bashkisë Vlorë ose për moszgjidhjen nga ato të pasojave të pavlefshmërisë së kontratave të shitblerjes dhe të akteve administrative objekt gjykimi, Gjykata vëren se këto aspekte të çështjes janë bërë pjesë e shqyrtimit gjyqësor në kuadër të padisë së

ndërhysësit kryesor dhe, në këtë kuptim, kërkuesi nuk argumenton se përse përmbushja ose jo e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor në këtë drejtim ka ndonjë pasojë ose ndikim në të drejtën e tij për proces të rregullt ligjor.

61. Nën dritën e rrethanave të mësipërme, Gjykata vlerëson se vendimet e gjykatave të zakonshme përmbajnë mjaftueshëm arsyetim në lidhje me përcaktimin e fakteve të çështjes dhe zbatimin e ligjit dhe ky përcaktim nga ato i fakteve dhe i zbatimit të ligjit në vijim nuk duket se është dukshëm i gabuar, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i pabazuar.²

62. Në përfundim, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuesit për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor janë të pabazuara sipas arsyetimit të mësipërm, ndaj kërkesa duhet rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës për rihapjen e procesit.
 2. Shfuqizimin e vendimit nr. 12, datë 9.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese vetëm për sa është disponuar në lidhje me pretendimet e kërkuesit për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.
 3. Rrëzimin e ankimit kushtetues individual të kërkuesit për pretendimet e cenimit të parimit të barazisë së armëve dhe standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.
- Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 22.9.2025.

Shpallur më 5.11.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Genti Ibrahimi, Sandër Beci, Ilir Toska,

Anëtarë pjesërisht kundër: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Sonila Bejtja, Marjana Semini

MENDIM PJESËRISHT KUNDËR

1. Në gjykimin kushtetues të vënë në lëvizje nga kërkuesi Astrit Meli, pas shqyrtimit të çështjes së tij nga GJEDNJ-ja, jemi pjesërisht kundër vendimit të shumicës, pasi vlerësojmë se ankimi kushtetues individual i tij për pretendimet e cenimit të parimit të barazisë së armëve dhe standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i bazuar, ndaj, si i tillë duhej pranuar në tërësi. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që

² Gjyqtarja Fiona Papajorgji mbajti qëndrimin se pretendimi i kërkuesit për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit nga ana e Gjykatës së Lartë është i bazuar. Kjo e fundit, bazuar në parimin e subsidiaritetit, pavarësisht se ka si funksion kontrollin e respektimit të standardeve kushtetuese për proces të rregullt ligjor, në rastin në shqyrtim duket se ka bërë një vlerësim formal të vendimarrjes së gjykatës së apelit. Gjykata e Lartë edhe pse e ka shqyrtuar çështjen e kërkuesit në seancë gjyqësore, duket se nuk u ka dhënë përgjigje në substancë pretendimeve të tij për vendndodhjen e pronës objekt mosmarrëveshjeje, e për rrjedhojë në lidhje me legjitimitimin aktiv të tij në ngritjen e kërkesëpadisë.

parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashetrojmë në vijim argumentet tona.

2. Sikurse ka rezultuar nga rrethanat e çështjes, trashëgimlënësi (i ati) i kërkuesit ka ngritur pretendime pronësie për një pasuri të shpronësuar në vitin 1948, për të cilën KKKP-ja, në vitet 1996 dhe 1997, ka disponuar njohjen, kthimin dhe kompensimin e saj fizik personave të tjerë, të cilët kanë kryer transaksione me të. Kërkesat për njohjen e së drejtës së pronësisë dhe kthimin e pasurisë janë refuzuar administrativisht nga organet e ngarkuara me ligj, ndaj në këtë situatë ai ka paraqitur padi në gjykatë. Gjykata e shkallës së parë ka vendosur, ndër të tjera, rrëzimin e padisë të trashëgimlënësit të kërkuesit si të pabazuar në prova, me arsyetimin se ai nuk ka arritur të provojë legjitimitetin aktiv, pra cenimin e ndonjë interesi të ligjshëm që të mund të zgjidhej ndonjë konflikt nga gjykata, ndaj në këtë situatë ajo (gjykata) nuk i ka hyrë shqyrtimit në themel të padisë së tij. Vendimi në fjalë është lënë i pacenuar nga gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë, duke e vlerësuar atë të bazuar në ligj dhe në prova.

3. Në këto rrethana, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, fillimisht në datën 13.10.2017, me pretendimin se gjykatat e zakonshme i kanë cenuar të drejtën për proces të rregullt ligjor në aspekte të aksesit, mbrojtjes dhe kontradiktoritetit, barazisë së armëve, gjykimit brenda një afati të arsyeshëm dhe nga një gjykatë e caktuar me ligj, paanshmërisë, si dhe standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Pas shqyrtimit në seancë plenare, Gjykata, me vendimin nr. 12/2021, ka vendosur rrëzimin e kërkesës, pasi kërkuesi lidhur me pretendimet: për cenimin e së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit (me argumentin e mosformimit të drejtë të ndërgjyqësisë) nuk legjitimohet; për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim, nuk ka shteruar mjetet juridike në dispozicion; për cenimin e së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit (për argumentin se gjykata e apelit ka shtyrë shpalljen e vendimit) nuk ka arritur ta ngrejë atë në nivel kushtetues; për cenimin e së drejtës së aksesit, së drejtës së mbrojtjes dhe parimit të kontradiktoritetit në gjykim (për argumentet e tjera), si dhe të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, i ka të pabazuara, ndërsa për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, nuk u arrit shumica e nevojshme e votave të gjyqtarëve, ndaj ato u konsideruan të rrëzuara, në kuptim të nenit 73, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000. Në vijim, kërkuesi i është drejtuar GJEDNJ-së, e cila, me vendimin e datës 16.7.2024, ka gjetur shkelje të nenit 6, paragrafit 1, të KEDNJ-së për të drejtën për vendim të arsyetuar sa i takon dy pretendimeve të rrëzuara.

4. Pas kësaj, në datën 16.12.2024 kërkuesi i është drejtuar sërish Gjykatës me ankim kushtetues sipas objektit. Pas rihapjes së gjykimit kushtetues dhe shfuqizimit të vendimit nr. 12/2021 vetëm për atë pjesë të tij, për të cilën GJEDNJ-ja ka gjetur shkelje, pra lidhur me arsyetimin për sa i takon rrëzimit të dy pretendimeve – parimit të barazisë së armëve dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, shumica në përfundim ka disponuar me rrëzimin e kësaj pjese të kërkesës, duke i vlerësuar ato të pabazuara.

5. Ndonëse jemi dakord me shumicën për sa i takon rihapjes së procesit kushtetues dhe rigjykimin të çështjes së kërkuesit vetëm për sa i takon arsyetimit për dy pretendimet për të cilat GJEDNJ-ja ka vlerësuar se cenohej neni 6 i KEDNJ-së, nuk ndajmë të njëjtin vlerësim lidhur me faktin se ato dy pretendime janë të pabazuara në themel, pasi për shkak të rrethanave dhe fakteve të trajtuara si nga gjykatat e zakonshme, ashtu edhe gjatë gjykimit kushtetues, çështja e kërkuesit kishte nevojë të rishqyrtohej sërish, në kushtet kur arsyetimi i gjykatave përmbante gabime të dukshme faktike që lidheshin edhe me parimin e barazisë së armëve në gjykim.

6. Konkretisht, kërkuesi ka pretenduar se gjykata ka ngatërruar rolin e saj me të ekspertit, duke disponuar me vendim vetëm atë çka ka konstatuar eksperti dhe se ai është vënë në situatë të disfavorshme në krahasim me palën tjetër, pasi gjykatat jo vetëm që nuk kanë pranuar kërkesat e tij për paraqitjen e provave, por i kanë mohuar të drejtën që, nëpërmjet gjykatës, të sigurojë provat e nevojshme shkresore ose me dëshmitarë për të vërtetuar pretendimet e tij. Sipas kërkuesit, gjykatat nuk kanë marrë parasysh pretendimet e paraqitura nga palët dhe ato duhej të thërrisnin një grup ekspertësh për të saktësuar pronësinë në fjalë. Gjykatat, shprehet kërkuesi, i kanë

mbështetur konkluzionet e tyre vetëm në përfundimet e ekspertit, sipas të cilit është e vështirë të pasqyrohet vendndodhja e pasurisë, ndërkohë që ajo do të përcaktohej lehtësisht nëse do të thërrisnin ekspertë me njohuri të posaçme. Për më tepër, aty ka ekzistuar edhe shtëpia e banimit dhe prona ka qenë e regjistruar edhe në regjistrin hipotekar të vitit 1942. Pavarësisht shkeljeve të konstatuara në këtë proces gjyqësor, Gjykata e Lartë i legjitimoi ato, duke lënë në fuqi vendimet e gjykatave të faktit.

7. Shumica, duke i trajtuar veçmas këto pretendime i ka vlerësuar ato të pabazuara, pasi ka çmuar se kërkuessit i janë krijuar mundësi të barabarta për të paraqitur prova dhe për të parashtruar deklaratimet e tij për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore për çështjen (*shih paragrafin 49 të vendimit*) dhe se vendimet e gjykatave të zakonshme përmbajnë mjaftueshëm arsyetim në lidhje me përcaktimin e fakteve të çështjes dhe zbatimin e ligjit dhe ky përcaktim nga ato nuk duket se është dukshëm i gabuar, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë (*shih paragrafin 61 të vendimit*).

8. Nuk jemi dakord me këtë konkluzion të shumicës, pasi nga argumentet që ka përdorur gjykata e shkallës së parë për të rrëzuar padinë e kërkuessit, ka referuar se ai ka paraqitur si provë për të provuar pronësinë e tij një dokument arkivor të dalë nga Arkivi i Shtetit, në të cilin jepen specifikime konkrete, por ky dokument nuk është i shoqëruar me skicë. Për të përcaktuar faktin se ku ndodhet prona e kërkuessit dhe nëse midis saj dhe pronës së palëve të tjera ndërgjyqëse ka ose jo mbivendosje, gjykata ka proceduar me thirrjen e një eksperti. Nga eksperti u arrit në përfundimin se për kufitarët e kësaj prone nuk ka asnjë dokument grafik dhe për faktin se dokumenti nuk ka hartë (skicë) ose nuk ka të përcaktueshëm kufijtë e pronës, ai nuk mund të përcaktojë se ku ndodhet kjo pronë, pra nuk mund të përcaktohet nëse ndodhet pikërisht aty ku palët ndërgjyqëse kanë pronën e tyre ose në ndonjë vend tjetër. Nga kërkuessi, shprehet gjykata, nuk u sollën prova të tjera, sikurse do të ishte dokumenti i pronësisë së kufitarit të tij ose ndonjë dokument tjetër për të bërë të mundur të përcaktohej se ku pikërisht është vendosur prona e tij. Pra, kërkuessi, ka konkluduar gjykata e shkallës së parë nuk arriti të provojë legjitimitetin aktiv në padinë e tij, sepse nuk arriti të provojë cenimin e ndonjë interesi të tij të ligjshëm që të vinte në lëvizje gjykatën në zgjidhjen e ndonjë konflikti me palët ndërgjyqëse, ndaj për mungesë të legjitimitetit aktiv, gjykata, pa i hyrë themlit të padisë së kërkuessit, e ka rrëzuar atë si të pabazuar në prova. Ndonëse çështja u shqyrtua nga gjykata e apelit, ajo e ka lënë në fuqi vendimin e ankimuar me të njëjtën linjë arsyetimi, duke u shprehur edhe se i ati i kërkuessit, në një proces gjyqësor paralel, ka kërkuar vërtetimin gjyqësor të faktit të vendndodhjes së pronës, por ajo çështje është pushuar me vendim gjyqësor në vitin 2009. Gjykata e Lartë ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së apelit, duke vlerësuar se ai është rrjedhojë e respektimit të ligjit material dhe procedural, ndërsa në rekursin e kërkuessit nuk ngrihen shkaqe për cenimin e tij. Sipas saj, gjykatat e faktit kanë konkluduar drejt se kërkuessi nuk ka arritur të provojë legjitimitetin aktiv në ngritjen e padisë në situatën kur nuk ka paraqitur prova të tjera, sikurse do të ishte dokumenti i pronësisë së kufitarit të tij ose ndonjë dokument tjetër, për të përcaktuar vendndodhjen e pronës së tij.

9. Në kuadër të analizës së argumenteve të mësipërme të gjykatave të zakonshme, paraprakisht sjellim në vëmendje standardet kushtetuese sipas të cilave e drejta për të marrë pjesë në gjykim nuk duhet konsideruar si një e drejtë formale, ku palëve t'u garantohet thjesht prania fizike gjatë procesit civil, por duhet që legjislacioni procedural, në radhë të parë, dhe, më pas, gjyqtari gjatë gjykimit, t'u japin mundësi të barabarta palëve për të paraqitur argumente dhe prova në mbrojtje të interesave të tyre dhe se gjykatës i dalin një sërë detyrash, mes të cilave rëndësi të veçantë merr krijimi i mundësive të barabarta për pjesëmarrjen e palëve ose përfaqësuesve të tyre në proces, si dhe mundësia e deklaratimit të tyre për faktet, provat dhe vlerësimet ligjore që janë të lidhura ngushtë me çështjen që shqyrtohet në gjykatë (*shih vendimet 13, datë 21.3.2023; nr. 41, datë 22.12.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Mbi bazën e këtyre standardeve, gjykatat e faktit kishin detyrimin që në situatën e paqartësisë dhe mungesës së një përgjigjeje konkrete nga eksperti i thirrur për të përcaktuar saktësisht pronën objekt mosmarrëveshjeje, të mund të thërrisnin një grup ekspertësh të specializuar për të zgjidhur

çështjen e vendndodhjes së pasurisë në fjalë. Përkundër kësaj, ato janë mjaftuar me faktin se kërkuesi nuk ka sjellë prova të tjera, sikurse do të ishte dokumenti i pronësisë së kufitarit të tij ose ndonjë dokument tjetër, për të përcaktuar se ku pikërisht ishte vendosur prona e tij, duke i ngarkuar atij në mënyrë të shpërpjesëtuar një barrë, e cila mund të adresohet nga vetë gjykata. Ndërkohë që gjykata ka pranuar provat e palëve të tjera ndërgjyqëse pa dhënë një argumentim të plotë se përse ato zgjidhnin qartësisht dhe plotësisht një situatë që në vlerësimin e një eksperti kompetent nuk ishte e tillë. Kjo situatë nuk u rregulla as nga gjykata e apelit, megjithëse gjendej përpara një raporti të një eksperti, i cili nuk ishte në gjendje të përcaktonte saktësisht pronësinë dhe kufijtë e saj, që në thelb ishin dhe objekti i mosmarrëveshjes që duhet të zgjidhej prej gjykatave. Nga ana tjetër, edhe Gjykata e Lartë, e cila bazuar në parimin e subsidiaritetit, ka funksion kontrollin e respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 6, datë 16.2.2021, të Gjykatës Kushtetuese*) ka bërë një vlerësim formalist të vendimmarrjes së gjykatës së apelit, duke e lënë, në thelb, të pazgjidhshëm paqartësinë dhe pamundësinë e një eksperti për të konkluduar mbi rastin.

11. Nga sa më lart, çmojmë se gjykatat e zakonshme e kanë vendosur kërkuesin në pozita të pabarabarta me palët ndërgjyqëse lidhur me fuqinë provuese të provave në përcaktimin e fakteve të mosmarrëveshjes, duke bërë që vendimet gjyqësore objekt kundërshtimi të shfaqin gabime të dukshme faktike në atë masë sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose të tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 64, datë 1.10.2024; nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 33, datë 14.11.2022, të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, Gjykata duhet të kishte vendosur pranimin e ankimit kushtetues individual të kërkuesit, shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për shqyrtim pranë asaj gjykate, duke marrë në konsideratë arsyetimin e mësipërm.

Anëtarë: Marjana Semini, Marsida Xhaferllari